

Ya'a tse'e je Jesucristo tyuk'ix tyuknuja'vi je Juan jets ti ve'e tónjup

Pan tyajx kajxe'e je Juan ya nak dujaajy

¹ Je Nte'yam xa ve'e dutuknuja'vi je Jesucristo ti ve'e tsojkji tónjup kótsjup jets je'e ve'e dutuknuja'vivat pan pan jatye'e je Nte'yam dumutoondup dumupajktup. To'k tse'e je ángeles dukejx, je'ets atse'e tuxtuk'ix tuxtuknujáva. ² Ats, je Juan, mpuumpts atse'e ya tůvakojtsun juu' jaty atse'e tun'ix, je Nte'yam je y'ayookts ya'a ve'e juu' je'e ve'e myooy je Jesucristo jets ats miitse'e ntuknuja'viduvat.

³ Xoõn xa je'e ve'eda pan pan jatye'e dukótstap ya nak. Xoõnduvaps je'e ve'e pan pan jatye'e du'amotunáxtap ku ve'e yakkats ya kats ya ayook juu' ve'e je Nte'yam yajk, jetse'e dumajapámdat juu' jatye'e yaja javyet, kux támani xa je'e ve'e jetse'e tyónjut kyótsjut.

Ku je Juan dunuja'yi je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidu jep Asia

⁴ Ats, je Juan, uxyamts atse'e nnujáyada je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm jem ásiait y'it jootm. Je Nte'yam, je Espíritu Santo, jets je Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxadap jetse'e m'ijttinit je y'oy joot maatta; je Nte'yam, juu' ve'e uxyam ijtp, je'e tse'e ijt, je'em tse'e ijtnup; jets je Espíritu Santo, juu' ve'e

ve'em ax jo'n je vuxtojtuk kujajpa kutá'kxpa jem je Nte'yam je kyutojkun tsuujntkun vyinkojkm; ⁵ jets je Jesucristo, juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook dukojtsnajxp ve'em ax jo'n du'ix dumotu, je'ets je'e ve'e muto'k juu' ve'e joojntypajknuva, je'e tse'e duyakkutojkjip nujom pan pan jatye'e yakkutojktup yaja naxviijn. Ax je Cristo tse'e xtuntsojk'oo'kumdup jetse'e xtuknuvaatsumdi je ntókinamda ku ve'e xku'oo'kimdi, ⁶ je'e tse'e xpa'mumdu jetse'e nyakkutojkumdat jetse'e tee'tajk n'ijtumdat, ax ve'em tse'e nvinja'vimdinit nvintsa'kimdinit je Nte'yam, je'e je Tyee'. ¡Je Cristo tse'e dujayejpnp je majin je jaanchin jets je kutojkun xa'ma kajx! Amén.

⁷ ¡Amotunaxta, jem je'e ve'e vínuts jootm myi-innit! Anañujómats je'e ve'e du'íxtat, je'e paat pan pan jatye'e yakxa'ajkijidu. Nujom tse'e je jayu yaja naxviijn chaachvinmapyajkkáxtat jetse'e ya'axtat ku ve'e du'íxtat. Ve'eme'e tyónjut kyótsjut. Amén.

⁸ Jidu'um xa ve'e je Nte'yam vya'añ, je Maja Vintsán, juu' ve'e nujom duka'mikajxp: “Ats xa je'e ve'e ku ve'e je it choo'ntk, atsts je'e ve'e ku ve'e tyonkáxjut kyojtskáxjut nujom juu' jaty, ats tse'e ax jo'n je A jets je Z, ats tse'e uxyam ijtp, ats tse'e ijt, átsam tse'e ijtnup.”

Ku je Juan du'ix je Cristo je majin maat

⁹ Ats, je Juan, miits je m'utsta je m'ajchta, kijpx ats miitse'e ntukmaatyaknáxta je tsaachpaatun, ijtp atse'e miits maatta jem je Nte'yam y'am kya'm jetse'e ntukmaatmuténada je tsaachpaatun. Je'e

kajx ya'a ve'e kuxe'e n'ijtumda to'k muk je Jesucristo maat. Yakmajtsts atse'e jets atse'e yaja nyakpuujm, to'k je it juu' ve'e yaja maaxy naaj akujk. Patmos ya'a ve'e xyaaj. Je'e kajxti atse'e ve'em nyaktuujn kuxe'e ats ntukka'amáy je Nte'yam je kyats je y'ayook, je'e ve'e ku atse'e je tuvakojsun mpum je Jesucristo kajx. ¹⁰ Je Maja Vintsán je xyaaj tse'e vye'na, van'itts atse'e jem je Espíritu Santo kya'm ntaajñ jets atse'e nnaadup n'amotunajxy to'k je ayook va'ajts mak kkyats, ve'em ax jo'n je trompeta mak xyu'ux, ¹¹ jets atse'e xnuujmi:

—Ats xa je'e ve'e too'vajkp, ats tse'e ux'ook, ve'emts atse'e ax jo'n je A jets je Z. Jatyau jem nak kajxm pan juu' jatye'e m'ixp, jets kejxja je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm jem ásiat y'it jootm. Je kajpun joma ve'e ñay'amókajada, ya'ats je'e ve'eda: je Éfeso jets je Esmirna, je Pérgamo jets je Tiatira, je Sardis jets je Filadelfia, jets je Laodicea.

¹² Van'itts atse'e n'ixumpijit jets atse'e n'ixut pan pan atse'e xmukojsup. Ku atse'e n'ixumpijit, van'itts atse'e n'ix vuxtojtuk je tsintovyejtun juu' ve'e tum je oro. ¹³ Jemts atse'e tsintovyejtun akokm n'ix to'k pane'e ve'em ke'xp ax jo'n je yaa'tyajk, yane'e je xyox dujayep, jem tse'e tyek jajm paat kyada'aky, jetse'e to'k je oro cinta dukak'ajenju. ¹⁴ Va'ajts poo'pts je'e ve'e je vyaajy, ve'em ax jo'n je poo'p lana ukpu je tsap'aa'pk. Ve'em tse'e je vyijn ax jo'n je jan'ayee'nst. ¹⁵ Ve'em tse'e je tyek y'ajaj y'atu'kx ax jo'n je bronze tyu'kx myátsuk ku ve'e va'ajts

yakpa'at, ve'em ax jo'n je bronze jem janjootm vyintoy ku ve'e jyu'u. Ve'em tse'e je y'aaj je yo'kt va'ajts mak tyunkats, ve'em ax jo'n je maja naaj y'uu'ts tyinun. ¹⁶ Jem tse'e y'aka'yun ka'm dumaada vuxtojtuk je maatsa. Jep tse'e y'avup pyitsum to'k je tsojx juu' ve'e mejtsk ado'om jajpax. Ve'em tse'e je vyijjn je y'aaj y'ajaj y'atu'kx ax jo'n je aampa xaaj ku ve'e va'ajts mak y'añ.

¹⁷ Ku atse'e n'ix, van'itts atse'e ntunnaxvipp jeja je'e vyinkujk ax jo'n atse'e aa'k kun'ijt jo'n. Ax je'ets atse'e je y'aka'yun ka'aj xtuknukoön jets atse'e xnuujmi:

—Kadi mtsa'aga. Ats xa je'e ve'e too'vajkp, ats tse'e ux'ook, ¹⁸ ats tse'e joojntykip. Uk'oo'k atse'e; ax joojntykipts atse'e xa'ma kajx. Ats xa je'e ve'e je avaatsun nmaat juu' ve'e yaktuk'avaatsp joma ve'e je oo'kpa y'itta. ¹⁹ Javyétuts n'it juu' ve'e tux'ix, juu' ve'e uxyam ijtp, jets juu' ve'e ux'ook itup. ²⁰ Jidu'um tse'e dunukats juu' ve'e kayaknuja'vip y'ijt, je vuxtojtuk maatsa juu' ve'e yam ats n'aka'yun ka'm tux'ix jets je vuxtojtuk tsintovyejtun juu' ve'e tum je oro. Je vuxtojtuk maatsa, je'ets je'e ve'e ñukajtsp je yakkatsuyo'yvada juu' ve'e je oy kats je oy ayook duyakyo'ydup joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajka jem vuxtojtuk kajpun kajxmda. Jets je vuxtojtuk tsintovyejtun, je'ets je'e ve'e ñukajtsp je jaanchja'vivatajka juu' ve'e jem nay'amojkijidup.

2

Je vuxtojtuk kajpun joma ve'e ñay'amojkijidi je

*jaanchja'vivatajk: Pan pan jatye'e nay'amojkijidu
jep Éfeso*

¹ Nujaya jidu'um je yakkatsuyo'yva joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajk jem éfesovit kyajpun kajxm: “Jidu'um xa ve'e vya'añ je'e pane'e dumaat je vuxtojtuk maatsa jem y'aka'yun ka'm jetse'e ñaxy tyaka jem je vuxtojtuk oro tsintovyejtun y'akoikm: ² Nnuja'vinup xa atse'e pan ti jatye'e mtoondup mkojtstup, vintso ve'e makk mtonda ats kajx jets vintso ve'e je makk aaj je makk joot xjayepta, ka'a miitse'e xkuvakta pan pan jatye'e ka óyap jáyuvudup joojntykidup, jetse'e x'ixta pan pan jatye'e natyijjudup kukátsivada, ve'em tse'e je nuja'vin xpajkti jets taayidup je'e ve'e. ³ Ta xa miitse'e je makk aaj je makk joot xjayepta, ta ve'e ooy mtuntsaachpaa'tta jetse'e ooy mtuntonda ats kajx, ka'a tse'e mnoolkxta. ⁴ Oyam tse'e vye'ema, jep tse'e to'k viijn juu' ats miitse'e ntuknaajmavaandup, je'ets je'e ve'e ku atse'e xkoolksojktini ve'em ax jo'n atse'e xtsojkti ku atse'e xjaanchja'vi'ukvaandi. ⁵ Je'e kajx tse'e, jaa'myétsta vintso ats miitse'e xtsojkti van'it, vinmayumpijttini, masooktini je mko'oy joojntykinda, jets toondinuva ve'em ax jo'n xtsoolntkti. Pan ka'a tse'e ve'em xtonda, najkxpts atse'e nyakkeekni je mtsintovyejtunda joma ve'e y'it. ⁶ Ax mputajkijidupts ya'a ve'e kuxe'e xkatsokta je'e juu' jatye'e tyoondup je jayu juu' ve'e dupanajkxtup je Nicolás je y'ixpajkun, ntso'oxpajkpap ats je'e ve'e juu' ve'e tyoondup. ⁷ Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je

Espíritu Santo va'nuxjudup je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm: Pan pan tse'e maadaakp, nmo'opts ats je'e ve'e jetse'e duja'kxut je kuputaajm juu' ve'e joojntykinyajkp, juu' ve'e jem ijtp joma ve'e je Nte'yam je jyayu je jyaajnda je tyajka."

Pan pan jatye'e nay'amojkijidu jep Esmirna

⁸ 'Nuja'yiva jidu'um je yakkatsuyo'yva joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajk jem esmiirnait kyajpun kajxm: "Jidu'um xa ve'e vya'añ je'e pane'e too'vajkp jets ux'ook, je'e pane'e uk'oo'k jetse'e jyoojntykpaiknuva: ⁹ Nnuja'vinup xa atse'e pan ti jatye'e mtoondup mkojtstup, vintso ve'e mtsaachpaa'tta jetse'e m'ayovda (óyame'e may je o'yin xjayepta). Nnuja'vinupts atse'e vintso ve'e mpakótsjada je'e pan pan jatye'e natyijjudup israeejlit jáyuda, ax ka'ats je'e ve'e jye'eda, je Satanaasts je'e ve'e je jyáyuda. ¹⁰ Ka'ats miits je'e ve'e xtsa'agadat vintso ve'e mtsaachpaa'ttat. Jem miitse'eda pane'e je ko'oyjáyuvap yakjapyoxuntakpámjadap, y'ixupts je'e ve'e vintso ve'e y'óyat jets ats miitse'e xkoo'kjaanchja'vidinit. Majk xaaj ve'e ve'em myaktsaachpaa'tjadat. To'k aaj to'k joot tse'e m'íttat ats maat van'it paat ku ve'e m'oo'ktat, ve'em tse'e xjajejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¹¹ Pan pan jatye xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je Espíritu Santo va'nuxjudup je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm. Pan pan tse'e maadaakp, ka'a tse'e

vyintsotónjut je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup.”

Pan pan jatye'e nay'amojkijidu jep Pérgamo

¹² 'Nuja'yiva jidu'um je yakkatsuyo'yva joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajk jem peergamovit kyajpun kajxm: “Jidu'um xa ve'e vya'añ je'e pane'e dumaat je tsojx juu' ve'e mejtsk ado'om jajpax: ¹³ Nnuja'vinup xa atse'e pan ti jatye'e mtoondup mkojtstup jetse'e mtsaanada joma ve'e je Satanás yakkutuk. Oyants jeme'e mtsaanada, to'k aaj to'k jootts atse'e xmutonda xmupakta, ijtpst atse'e xjaanchjávada. Oyame'e makk je jayu myaktsaachpaatjidi ku ve'e je Antipas duyak'oo'kti, ka'ats atse'e xjaanchja'vi'atúvidi, je Antipas juu' ve'e je tuvakojsun dupaam ats kajx jeja je numay jayu vyinkujkta ku ve'e vye'nana jem mkajpun kajxmda, jem joma ve'e je Satanás chuuna. ¹⁴ Ax jep tse'e juu' ats miitse'e ntuknaajmavaandup, je'ets je'e ve'e ku ve'e jem miitse'eda pan pan jatye'e dukamaso'okuvaandup je Balaam je y'ixpajkun. Je Balaam tse'e du'akojsi je Balac vintso ve'e je israeejlit jayu duyaktokintóndat, je'e ve'e ku ve'e duja'kxta juu' jatye'e yaktukvintsa'kidu je y'apamnaxta jets ku ve'e je kats dutukmaatjajejpti je kiix ónukta juu' ve'e ka púkap jyajejptup. ¹⁵ Jemts miitse'e xmaadada pan pan jatye'e dukamaso'okuvaandup je Nicolás je y'ixpajkun, je ixpajkun juu' atse'e nkatsajkp. ¹⁶ Je'e kajx tse'e, vinmayumpijttini, masooktini je mko'oy joojntykinda. Pan ka'ats miitse'e xmaso'okta je mko'oy joojntykinda,

nnunajkxtapts ats miitse'e jets atse'e najkx n'atso'oxtún maat je'e juu' ve'e dukamasooktup je Nicolás je y'ixpajkun. Ve'emts atse'e ntónut maat je tsojx juu' ve'e yap ats n'avup pítsump. ¹⁷ Pan pan jatya xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je Espíritu Santo va'nuxjudup je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm: Pan pan tse'e maadaakp, nmo'opts ats je'e ve'e jetse'e dukáyut je maná juu' ve'e yu'uts ijtp, jets atse'e nmo'ot to'k je pi'k po'o'p tsaaj joma ve'e javyet y'it to'k je nam xaaj juu' ve'e ni pana dukanuja'vip, je'e'jyji ve'e pan pane'e yakmo'op.”

Pan pan jatye'e nay'amojkijidu jep Tiatora

¹⁸ 'Nuja'yiva jidu'um je yakkatsuyo'yva joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajk jem tiatiirait kyajpun kajxm: “Jidu'um xa ve'e vya'añ je Nte'yam je y'Onuk, juu' ve'e je vyiijn ax jo'n je jan'ayee'nst jets je tyek ax jo'n je bronze juu' ve'e va'ajts pa'at: ¹⁹ Nnuja'vinup xa atse'e pan ti jatye'e mtoondup mkojtstup, je tsojkun juu' ve'e mjayeiptup, vintso atse'e xjaanchjávada, vintso atse'e xmutonda xmupakta, jets vintso ve'e je makk aaj je makk joot xjayepta, nnuja'vivapts atse'e jets nuyojk miitse'e uxyam mtonda ats kajx jets ka'a ve'e ku atse'e xjaanchja'vi'ukvaandi. ²⁰ Oyam tse'e vye'ema, jep xa ve'e juu' ats miitse'e ntuknaajmavaandup, je'ets je'e ve'e ku ve'e xkuvakta je ta'axtajk Jezebel, je'e juu' ve'e natyijjup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Tónajits je'e ve'e je y'ixpajkun dutukvin'uu'n ats je njayu jetse'e ve'em je kats dutukmaatjayépta je

yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyajejptup jetse'e duja'kxta juu' ve'e yaktukvintsa'kidup juu' ve'e ka je Nte'yamap. ²¹ Ta xa ats je'e ve'e nja'ituma'a jetse'e vyinmayumpítut; ax ka'ats je'e ve'e vyinmayumpijt, ka'a tse'e dumasá'ak je kyo'oy too'. ²² Ax je'e pan pan jatye'e panajkxjudup, pan ka'ats je'e ve'e dumasó'okta juu' jatye'e je ta'axtajk tyuump, nyakpa'ampétuats ats je'e ve'e je ta'axtajk jets atse'e ooy ntunyaktsaachpaa'ttat je'e pan pan jatye'e tyukmaattoondup je kyo'oy je'e, ²³ nyak'oo'ktapts ats je'e ve'e pan pan jatye'e je ta'axtajk dukats'amotunajxtup. Ax ve'em tse'e nujom je jaanchja'vivatajk dunujávatat jets n'ixkujxp nmuja'vikujxp atse'e je jayu je jya'vin jets je vyinma'yun, ve'em ats miitse'e to'k jado'k juu' nmo'odat pan vintso ve'e dumaatnavyaa'tyju dumaatnay'akeegaja juu' jatye'e mtoondup mkojstsup. ²⁴ Ax miitsta pan pan jatye'e ijttup jem Tiatira jetse'e dukapanajkxta ya ko'oy ixpajkun jetse'e dukatonmatsta juu' je'e ve'e tyijtup je Satanás je myaja ixpajkun, ka'ats ats miitse'e ti viijnk ntukpava'anda. ²⁵ Ix'itta juu' ve'e mjajejptup van'it paat ku atse'e nmiinnuvat. ²⁶ Pan pan tse'e maadaakp jetse'e dutún juu' jaty atse'e ntsajkp van'it paat ku ve'e y'oo'kut, nmo'opts ats je'e ve'e je kutojkun jetse'e duyakkutojkjat je jayu juu' ve'e tsuunidup joma ve'e may viijn je it je naax, ²⁷ ve'em ax jo'n ats je nTee' xmooyj je kutojkun. Pan ka'a tse'e je jayu kyatsapákjada, ve'em tse'e dutónut ax jo'n je jayu juu' ve'e je pojxun dukajp jetse'e dutukpo'ova'kxy je naxto'ts; ²⁸ nmooyvaps ats

je'e ve'e je maja maatsa juu' ve'e japyji pítsump.
²⁹ Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je Espíritu Santo va'nuxjudup je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm.”

3

Pan pan jatye'e nay'amojkijidu jep Sardis

¹ Nuja'yiva jidu'um je yakkatsuyo'yva joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajk jem saardisit kyajpun kajxm: “Jidu'um xa ve'e vya'añ je'e pane'e duka'mip je Espíritu Santo jets je vuxtojtuk maatsa, je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm jetse'e yaktuknukex je jaanchja'vivatajk jem vuxtojtuk kajpun kajxm joma ve'e ñay'amókajada: Nnuja'vinup xa atse'e pan ti jatye'e mtoondup mkojtstup, nnuja'vinupts atse'e jets óyam miitse'e mjajoojntykada, ni vinxúpats ats miitse'e xkatoojnjada. ² Vijta keja, mo'oda je makkin juu' jatye'e jaa'ktaampna, juu' ve'e javee'n jetse'e kyutókiyut, kux ta atse'e n'ix jets ka'a miitse'e xtonda juu' ve'e oy juu' ve'e va'ajts jeja je Nte'yam vyinkujk. ³ Jaa'myétsta jets panajkxta je ixpajkun juu' ve'e myakmooydu, vinmayumpijttini, masooktini je mko'oy joojntykinda. Kux pan ka'a xa miitse'e xmaso'okta je mko'oy joojntykinda, nnunajkxtapts ats miitse'e jets ats miitse'e najkx nkupaadada. Ve'emts atse'e nje'yat ax jo'n je mee'tspa jye'ya jem je jayu tyak'am, ka'a ve'e xnujávada pan vin'it. ⁴ Oyam tse'e vye'ema, jem tse'e saardisit kyajpun kajxm miitsta pan

pan jatye'e kanaajk'ijjtjudup maat je tokin, ax je'ets atse'e nmaatvíduttap po'o'p xaxta, kux ve'em je'e ve'e dūvinmátsjada. ⁵ Pan pan tse'e maadaakp, yakpoo'pxóxuups je'e ve'e, ka'ats atse'e nyaktókiyut je xyaaj jep nak kujxp joma ve'e javyet je xyaajta pan pan jatye'e xa'ma kajx joojntykidinup. Ats je nTee' jets je yaangeles, jemts atse'e je'e vyinkojkmda nva'anut jets ats je njayu je'e ve'eda. ⁶ Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je Espíritu Santo va'nuxjudup je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm.”

Pan pan jatye'e nay'amojkijidu jep Filadelfia

⁷ 'Nuja'yiva jidu'um je yakkatsuyo'yva joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajk jem filadeejlfiait kyajpun kajxm: “Jidu'um xa ve'e vya'añ je'e pane'e va'ajts jets tyúvam, je'e pane'e dumaat je yakkutojkpa David je y'avaatsun, je'e pane'e juu' duyak'avaatsp, ni pana xa ve'e kya'o'yixju jetse'e duyak'atókut, nay ve'empa pane'e juu' duyak'atojkp, ni pana tse'e kya'o'yixju jetse'e duyak'ava'atsut: ⁸ Nnuja'vinup xa atse'e pan ti jatye'e mtoondup mkojtstup, mpaamts atse'e jeja miits mvinkujka to'k je tak'aka'a juu' ve'e ava'ajts, juu' ve'e ni pana ka'o'yixjup jetse'e duyak'atókut. Oyamts miitse'e vee'nji je makkin xjayepta, mkutyoonduts miitse'e ats je nkats je n'ayook jetse'e mjaa'knapyámjada ats maat. ⁹ Ax ve'em tse'e, je'eda pan pan jatye'e je Satanás dumaatnapyajjudup jets pan pan jatye'e taayidup ku ve'e vya'anda jets

israeejlit jayu je'e ve'eda, ntónuups atse'e jetse'e viinduk naxkada'aky ñapyámjadat jem miits mvinkojkmda jetse'e dukuváktat jets ooy ats miitse'e ntuntsokta. ¹⁰ Kux tse'e xmuténada ax jo'n atse'e nva'añ, je'e kajxts ats miitse'e n'íxtat njayéptat ku ve'e anañujoma je jayu ooy tyuntsaachpaa'ttat yaja naxviijn jetse'e ve'em oy yak'íxut pan pan jaty atse'e xjaanchja'vidup. ¹¹ Tsojk atse'e nmiinnuvat. Ix'itta juu' ve'e mjajejptup jetse'e ve'em ni pana mkapajkuxjadat je o'yin juu' ve'e mjajejptup jem tsapjootm. ¹² Pan pan tse'e maadaakp, ve'emts ats je'e ve'e mpámút ax jo'n to'k je mákk pattená jep mája tsaptujkp, ni je vin'ítats je'e ve'e kyapítsumút, jemts atse'e je'e ñi'kxm nja'at ats je nNte'yam je xyaaj jets je Nte'yam je cyiudad je xyaaj, je nam Jerusalén je'e ve'e juu' ve'e jem tsapjootm kada'akup, jeme'e choo'nút joma ve'e je Nte'yam. Ntuknujaayduvaps ats je'e ve'e ats je nnam xaaj. ¹³ Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je Espíritu Santo va'nuxjudup je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkjidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm.”

Pan pan jatye'e nay'amojkjidu jep Laodicea

¹⁴ 'Nuja'yiva jidu'um je yakkatsuyo'yva joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajk jem laodicéait kyajpun kajxm: “Jidu'um xa ve'e vya'añ je'e pane'e je Nte'yam je y'ayook dukojtsnajxp ve'em ax jo'n du'ix dumotu, je'e pane'e duyakkutojkjip nujom juu' jatye'e je Nte'yam pyaam: ¹⁵ Nnuja'vinup xa atse'e pan ti jatye'e mtoondup mkojtstup, nnuja'vinuups

atse'e jets ka'a atse'e xtuntso'oxpáкта jets ni ka'a
 atse'e xtuntsojktuva. Ve'em xa miitse'eda ax
 jo'n je tsoxk naaj juu' ve'e pa'ajntkji, ka'a tse'e
 xyuxa ka'a tse'e y'ana. ¹⁶ Je'e kajx tse'e kuxe'e
 ve'em m'itta, ve'emts ats miitse'e ntóndat ax jo'n
 je jayu du'uu'ts juu' ve'e je jyoot kyakuvujkp.
¹⁷ Ve'em xa miitse'e mva'anda jets ta miitse'e ooy
 mtun'óyada, ka'a miitse'e ti mka'ijtuxjada; ax
 ka'a tse'e xnujávada jets m'ayoovdup miitse'eda,
 m'ijttupts miitse'e ve'em ax jo'n je viints jayu
 jets je jayu juu' ve'e nuva'ajts axva'ajts. ¹⁸ Je'e
 kajxts ats miitse'e nkojtsjada jetse'e xjóydat
 juu' atse'e ntaa'kp: je oro juu' ve'e jep janjaatp
 tuy'oya, ve'em tse'e tuuv je o'yin xjayéptat; jets
 je poo'p vit, jetse'e mnatyukxóxjadat, ve'em
 tse'e mko'o'k'ijttinit ax jo'n je jayu juu' ve'e
 nuva'ajts axva'ajts; jets je vintsooy, jetse'e je
 mviijn xpaajmjadat, ve'em tse'e mko'o'k'ijttinit
 ax jo'n je viints jayu. ¹⁹ Ntuknuujmidup ats
 je'e ve'e pan pan jaty atse'e ntsojktup jetse'e
 nyaktsaachpaa'tta, ve'emts atse'e ntun jetse'e
 nuyojk oy dutóndat juu' atse'e ntsajkp; ax tun
 vinkopk tse'e jetse'e mvinmayumpijttinit, jetse'e
 xmasooktinit je mko'oy joojntykinda. ²⁰ Ve'em xa
 atse'e ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e kojtspoo'kxp jeja
 tak'aagui. Pan pants atse'e x'amotunajxp jetse'e je
 jya'vin duyak'ava'ach, takapts atse'e jem jya'vin
 kajxm jets atse'e n'ítut je'e maat ax jo'n ats je'e
 ve'e kunmaatkaajy kunmaat'uuk. ²¹ Pan pan tse'e
 maadaakp, nmo'opts atse'e je kutojkun jetse'e
 chaanadat ats maat jem ats nkutojkun tsuujntkun
 kajxm, ve'em ax jo'n atse'e nmaadaaky jets
 atse'e ntsuuna ats je nTee' maat jem kyutojkun

tsuujntkun kajxm. ²² Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je Espíritu Santo va'nuxjudup je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm.”

4

Je vinja'vin je vintsa'kin juu' ve'e jem tsapjootm

¹ Ku ya'a ve'e ñajxy, van'itts atse'e n'ix je tsapjootmit it y'ava'ach, ve'em ax jo'n to'k je tak'aka'a jem kuy'avaach. Van'itts atse'e n'amotunajxnuva je ayook juu' atse'e too'vajkp xmukojs je trompeta jo'n. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Petu yam jets ats mitse'e ntuk'ixut juu' jatye'e tónjup kótsjup.

² Tun to'mayjits atse'e je Espíritu Santo xyaknujix jem tsapjootm. Jemts atse'e to'k je kutojkun tsuujntkun n'ix. Jem tse'e to'k chuuna.

³ Ve'emts je'e ve'e y'ajaj y'atu'kx ax jo'n je jaspe tsaaj ukpu je cornalina tsaaj juu' ve'e ta'kxp matskp. Jaja kutojkun tsuujntkun pa'ayi tse'e to'k je ii'tsuts juu' ve'e tsoxk ajajp ata'kxp ax jo'n je esmeralda tsaaj tyu'kx myátsuk. ⁴ N'ixts atse'e ii'px maktaaxk je kutojkun tsuujntkun juu' ve'e dunaa'vítup je kutojkun tsuujntkun. Jem tse'e chaanada vye'na nu'ii'px maktaaxk je mújit jáyuda, poop xaxta, jets je oro corona juu' ve'e jem kyuvajkmda. ⁵ Je kutojkun tsuujntkun juu' ve'e jem itukojkm, jem tse'e tyumpítsum je vítsuk, je añu tyumpuj tyuntsa'pxy, je añu tyumpu'u tyunmaa't. Jem tse'e je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm tyoy vuxtojtuk je kujajpa je kuta'kxpa,

je'ets je'e ve'e ñukajtsp je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp je jaanchja'vivatajk maat jem vuxtojtuk kajpun kajxm joma ve'e ñay'amókajada. ⁶ Jem tse'e je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm vye'niva to'k je joy it juu' ve'e ke'xp ax jo'n je maaxy naaj juu' ve'e je ixun jo'n, tukke'xnajxpts je'e ve'e ax jo'n je cristaajl.

Joma tse'e je kutojkun tsuujntkun, jéjava tse'e víduta numaktaaxk je joojntykiva, tum je viijn tse'e jyajejptup je ñi'kx je kyopk, ve'em jep ñaadup ve'em jeja vyinkujk. ⁷ Muto'k je joojntykiva, ve'em tse'e kye'ex ax jo'n je león; je mumejtsk, ax jo'n je tsapkaaj; je mutoojk, ve'em tse'e je vyiijn je y'aaj ax jo'n je jayu; je mumaktaaxk, ve'em tse'e kye'ex ax jo'n je vijtsun ku ve'e jyeyy. ⁸ Nuto'k jaty tse'e tojtuk je kyeekun dujayepta, tum je viijn tse'e jyajejptup jem ñi'kxmda kyojmda jets jep kyeekun pa'tkup paat. Ka'a tse'e kyojts'atúvada jaxuujun jatso'p. Jidu'um tse'e vya'anda:

Va'ajts, va'ajts, va'ajts,

Maja Vintsán, Nte'yam, mits tse'e nujom
mka'mikujxp,

mits xa ve'e m'ijt, mits tse'e uxyam m'ijtp, mítsam
tse'e m'ijtnup.

Jidu'um tse'e vya'anda.

⁹ Ax vinnaajknáxts je joojntykiva dumo'oda je majin je jaanchin, je vintsá'kin, jets je kukojtsun je'e pane'e tsuunip jem je kutojkun tsuujntkun kajxm jetse'e xa'ma kajx jyoojntyka, ¹⁰ vanxup naxpa tse'e je nu'ii'px maktaaxk mújit jayu dvincoxkténada jetse'e dvinjávada dvintsa'agada je'e pane'e joojntykip xa'ma kajx, jetse'e je y'ooro corónada dupamda jem

je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm jetse'e jidu'um
vya'anda:

¹¹ Maja Vintsán, Nte'yam,
mvinmajtsjup xa mitse'e jetse'e xjayejpnit je
majin je jaanchin, je vintsa'kin, jets je
kutojkun,
mitse'e nujom juu' jaty mpaam;
kux ve'eme'e xtsak,
je'e kajx tse'e nujom juu' jaty jyeja,
mits tse'e myakjeji.
Jidu'um tse'e vya'anda.

5

Je nak axaa'ch

¹ Ax je'e pane'e tsuunip jem kutojkun
tsuujntkun kajxm, jemts atse'e n'ix y'aka'yun
ka'm dumats'it to'k je nak axaa'ch. Vinja'ats je'e
ve'e je nak, ve'em jeñi'kxm ve'em jep y'akujkp.
Vuxtojtuk je'e ve'e je tsa'yun tuk'ana'ach. ² N'ixts
atse'e to'k je makk ángeles juu' ve'e makk kojts.
Jidu'um tse'e vyaajñ:

—¿Pan tse'e dvinmajtsjup jetse'e je nak axaa'ch
duyak'ava'atsut jetse'e je cha'yun dupajkjat juu'
ve'e tuk'ana'ach?

³ Ax juu' ve'e jem tsapjootm, ukpu yaja naxvi-
ijn, ukpu jep naxviijnit itupa'tkup, ni pana tse'e
kyave'na juu' ve'e o'yixjup jetse'e je nak axaa'ch
duyak'ava'atsut ukpu du'ixut. ⁴ Ooyts atse'e ntun-
nañyaaxji kux ni pana ve'e kyayakpaaty juu'
ve'e dvinmajtsjup jetse'e duyak'ava'atsut ukpu
du'ixut. ⁵ Van'itts atse'e nuto'k je mujit jayu
xnuujmi:

—Kadi mya'axy. Je'e pane'e León yaktijp, je Judá jets je yakkutojkpa David je chaan je kyooj, je'e tse'e maadaak jetse'e ve'em y'o'yixju jetse'e duyak'ava'atsut je nak axaa'ch jetse'e je cha'yun dupajkjat.

⁶ Van'itts atse'e n'ix to'k tyena. Carnero Onuks je'e ve'e yaktij. Jem je'e ve'e tyena joma ve'e je kutojkun tsuujntkun, jem numaktaaxk joojntykiva jets mujit jayu akokmda. Ax juu'ts jeme'e tenip, ve'emts je'e ve'e kye'ex jets tavani ve'e y'uk'aa'k ku ve'e vyaajñ vintsa'kin, van'it tse'e joojntykpajknuva. Vuxtojtuk tse'e je vyaj vuxtojtuk tse'e je vyijn. Je vyijn, je'ets je'e ve'e ñukajtsp je Espiritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm jetse'e yakkex to'k it to'k naxviijn.

⁷ Van'itts je'e ve'e ojts dutukkakonva'ach je nak axaa'ch juu' ve'e jem y'aka'yun ka'm myats'ijtp je'e pane'e tsuunip jem kutojkun tsuujntkun kajxm. ⁸ Ku ve'e dukaajn je nak axaa'ch, van'it tse'e je numaktaaxk joojntykiva jets je nu'ii'px maktaaxk mujit jayu, je'e tse'e divinkoxktenidu je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk. Kakje'e tse'e je mujit jayuda jem dumaadada je arpa kov jets je oro apajkin juu' ve'e ojtsta maat je poom. Je poom, je'ets je'e ve'e ñukajtsp je Nte'yam je jyayu je chapkatsta. ⁹ Ya nam uv tse'e tyukvin'aavdu je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk. Jidu'um tse'e y'aavdi:

Mits xa ve'e mvinmajtsjup jetse'e xkonut je nak axaa'ch jetse'e je cha'yun xpajkjat, kux mitse'e vintsa'kin mvaan, mits je m'oo'kun kajx tse'e xyaknatyukpitsum-vaatsjidi jetse'e y'ijttinit je Nte'yam je jyayu,

vinxupe'e je ke'xpa,
 nuvinxupe'e je jayu juu' ve'e kojststup oyjuu' ay-
 ooka,
 nuvinxupe'e je jayu chaanada to'k it to'k naxviijn.
 10 Je'eda ve'e tuxpum yakkutojkipada jets
 tee'tajkta,
 je'e tse'e je Nte'yam dumutoondup dumupajktup,
 yakkutojkjadapts je'e ve'e je jayu juu' ve'e to'k it
 to'k naxviijn tsuunidup.

Jidu'um tse'e y'aavdi.

11 Van'itts atse'e n'ix numay ooy je angeles,
 ñaa'vittupts je'e ve'e je kutojkun tsuujntkun, je
 joojntykivada, jets je mujit jayuda. Millón amts
 je'e ve'e je angeles vye'nada, nutooj numa'aj,
 12 N'amotunajx ats je'e ve'e ku ve'e mak kyotsta.
 Jidu'um tse'e vyaandi:

Je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk,
 je'e tse'e duvinmajtsjup jetse'e je kutojkun
 yakmooynit jets je o'yin, je vijin je kejun
 jets je makkin, je vintsa'kin, je majin je
 jaanchin, jets je oy nukojtsin.

Jidu'um tse'e vyaandi.

13 N'amotunajxpats atse'e nujom pan pan
 jatye'e je Nte'yam pyaam juu' ve'e ijtup jem
 tsapjootm, yaja naxviijn, jep naxviijn itupa'tkup,
 jets jem maaxy najootm. Jidu'um tse'e vyaandi:
 Je'e pane'e je kutojkun tsuujntkun dutuktsuunip
 jets je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk,
 je'eda tse'e dujayeiptinup je oy nukojtsin, je
 vintsa'kin, je majin je jaanchin, jets je kuto-
 jkun.

¡Ve'em tse'e y'ijtnit xa'ma kajx!

Jidu'um tse'e vyaandi.

14 Je n_umaktaaxk joojntykiva, jidu'um tse'e vyaandi:

—¡Amén!

Van'it tse'e je nu'ii'px maktaaxk mújit jayu kyoxkténidi jetse'e duvinja'vidi duvintsa'kidi je'e pane'e joojntykip xa'ma kajx.

6

Je vuxtojtuk tsa'yun

1 Van'itts atse'e n'ix je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e tse'e dupajkji muto'k je vuxtojtuk tsa'yun. Van'itts atse'e n'amotunajxy je muto'k joojntykiva mak kyaajts, ve'em ax jo'n je añu ya'axy. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—¡Minu jets ixu!

2 Van'itts atse'e n'ix to'k je poo'p caballo. Juu' tse'e tuktsuunijup, jemts je'e ve'e dumats'it to'k je arco. Van'it tse'e yakmooyj to'k je corona, jetse'e ve'em maadaakpa ñujkx.

3 Ku ve'e je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e tse'e dupajkji je mumejtsk tsa'yun, van'itts atse'e n'amotunajxy je mumejtsk joojntykiva vyaajñ:

—¡Minu jets ixu!

4 Van'it tse'e pyítsum jado'k je caballo, tsaptsts je'e ve'e y'ijt. Juu' tse'e tuktsuunijup, yakmooyts je'e ve'e je kutojkun jetse'e duyak'atso'oxtónat je jayu juu' ve'e tsuunidup to'k it to'k naxviijn jetse'e ve'em duyaknaajk'oo'kjadat vimpit atuj. Yakmooyts je'e ve'e to'k je maja tsojx.

5 Ku ve'e dupajkji je mutoojk tsa'yun, van'itts atse'e n'amotunajxy je mutoojk joojntykiva vyaajñ:

—¡Minu jets ixu!

Van'itts atse'e n'ix to'k je yak caballo. Juu' tse'e tuktsuunijup, jemts je'e ve'e kya'm dumaada to'k je ta'yun. ⁶ Van'itts atse'e n'amotunajxy jem joojn-tykiva akokmda to'k je ayook juu' ve'e vaan:

—To'k kilo je trigo ku ve'e to'k xaaj dunutun jets mejtsk kilo je cebada ku ve'e to'k xaaj dunutun. Ax ka'a tse'e xyakvintokidat je olivos aceite jets je tsaaydum pa'ajk naaj.

⁷ Ku ve'e dupajkji je mumaktaaxk tsa'yun, van'itts atse'e n'amotunajxy je mumaktaaxk joojntykiva vyaajñ:

—¡Minu jets ixu!

⁸ Van'itts atse'e n'ix to'k je po'ts caballo. eo'kunts je'e ve'e xyaaj juu' ve'e tuktsuunijup. Jemts je'e ve'e pyametsju je'e juu' ve'e tyijp oo'kpa it. Yakmooyts je'e ve'e jetse'e duyakkutojkjat to'k viijn je jayu juu' ve'e tsuunidup yaja naxviijn itukujx, jetse'e je jayu dutukyak'oo'kut je atso'ox, je yooj, je pa'am, jets je mu'uk tanuk. Juu' tse'e jatoojk viijn je jayu, ax ka'a tse'e duyakkutojkjat.

⁹ Ku je'e ve'e dupajkji je mumugooxk tsa'yun, van'itts atse'e n'ix jem yojxpejtun pa'tkum je'e je jyootta je jya'vinda juu' ve'e je jayu yak'oo'kjudu ku ve'e je Nte'yam dupanajxxti jetse'e je y'ayook du'ava'nidi, ¹⁰ makts je'e ve'e kyojtsti, jetse'e vyaandi:

—Va'ajts Maja Vintsan, mkutyuump xa mitse'e juu' ve'e mkajtsp, zvin'itnumts mits je'e ve'e xtukkuve'ttat je naxviijn jayu juu' aatse'e xyak'oo'ktu?

¹¹ Van'itts je'e ve'e yakmooydi je poo'p vit jetse'e yaknuujmidi jets javee'ne'e jyaa'k'a'ixtat, van'it

paat ku ve'e pyo'okut pan nuvinxupe'e y'oo'ktat je y'utsta je y'ajchta jets je y'utsta je cha'ada juu' ve'e je Cristo duvinja'vidup dUVINTSA'kidup, juu' ve'e je jayu yak'oo'kjadap ax jo'n je'e ve'e jyajtti.

¹² Ku ve'e je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e tse'e dupajkji je mutojtuk tsa'yun, van'itts atse'e n'ix jets va'ajts makke'e tyun'ojxi. Yak tse'e vyimpijtni je aampa xaaj, ve'em ax jo'n je yak vit juu' ve'e je jayu natyukxoixjup ku ve'e kyu'oo'kjini. Je nuu'pun jo'n tse'e chapt-sikajxni je aampa po'o. ¹³ Kustajkidu tse'e je maatsa yaja naxviijn, ve'em ax jo'n je higo kup duyakkustaka je tyaaajm ku ve'e je makc poj xy-inuyo'oyju. ¹⁴ Ve'em tse'e ya tsajmit it tyokini, ve'em ax jo'n je nak yak'axaa'tsni, viijnk tso ve'e yakpaamni nujom je kopk je keets jets je naax juu' ve'e jem maaxy naaj akojkm. ¹⁵ Je yakkuto-jkpatajk juu' ve'e yaja naxviijn, nayyo'tsjidinuts je'e ve'e jep aajntkup jets kopk keets akujkp, nay vanxupjidava juu' ve'e dunumajjidup, je tojpatajk je vyintsanda jets je kumeen jayuda maat je makc jayuda, je joyutoompa jayuda jets je naspaka jayuda. ¹⁶ Jidu'um tse'e dunuujmidi je kopk je keets:

—Naxkada'aku yam aats nmi'kxm jets aatse'e xyo'otsut, ve'emts aatse'e xkapaa'tut je'e pane'e dutuktsuunip je kutojkun tsuujntkun jets aatse'e xkapaatpat je makc tsaachpaatun juu' ve'e yakjéjap je'e je y'ejkun kajx pane'e yaktijp Carnero Onuk, ¹⁷ kux távani ve'e dupaatni je xaaj ku ve'e je makc tsaachpaatun jyeja. ¿Pan tse'e nvaat dumuténap?

7

Je'eda pan pan jatye'e yaktukkonvaatstu je israeejlit jáyuda

¹ Van'itts atse'e n'ix numaktaaxk je ángeles tyénada maktaaxk esquina yaja naxviijnit itukujx, ka'a tse'e duyakjatta jetse'e pyójut yaja naxviijn ukpu jem maaxy naviinm, jetse'e ni to'ka je kup kyapojuyo'oyut. ² N'ixpats atse'e jado'k je ángeles, jem je'e ve'e myets joma ve'e je xaaj pyítsum. Jemts je'e ve'e dumaada je tsa'yun juu' ve'e je joojntyk Nte'yam jye'e. Je ángeles tse'e makk dumukojs je numaktaaxk ángeles juu' ve'e je kutojkun yakmooydu jetse'e duyakvintókidat ya naxviijnit it jets je maaxy naaj. ³ Jidu'um tse'e dunujmidi:

—Ka'a tse'e xyakvintókidat je naxviijnit it, je maaxy naaj, ukpu je kup, van'ítnume'e ku aatse'e mpaajmjadat je nNte'yamamda je cha'yun jem vyimpókkumda pan pan jatye'e mutoojnjudup mupajkjudup.

⁴ Van'itts atse'e n'amotunajxy nuvinxup je'e ve'eda pan pan jatye'e je tsa'yun yakpaajmjidu. Numókupx javujxtkupxuk maktaaxk miijl tse'e y'ijtti, yaktukkonvaatstu tse'e nujom je jaka'a juu' ve'e je israeejlit jáyuda. ⁵ Numakmejtsk miijle'e je tsa'yun yakpaajmjidi je Judá je chaan je kyooj, numakmejtsk miijl je Rubén jye'e, numakmejtsk miijl je Gad jye'e, ⁶ numakmejtsk miijl je Aser jye'e, numakmejtsk miijl je Neftalí jye'e, numakmejtsk miijl je Manasés jye'e, ⁷ numakmejtsk miijl je Simeón jye'e, numakmejtsk miijl je Leví jye'e, numakmejtsk miijl je Isacar jye'e, ⁸ numakmejtsk

miijl je Zabulón jye'e, numakmejtsk miijl je José jye'e, numakmejtsk miijl je Benjamín jye'eva.

Je numay jayu juu' ve'e poo'p xaxta

⁹ Ku ya'a ve'e ñajxy, van'itts atse'e n'ix va'ajts numay aa'k je jayu, kamachoovna, jeme'e tyénada je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm jets jem je'e vyinkojkm pane'e yaktijp Carnero Onuk. To'k it to'k naxviijnts je'e ve'e choo'nda, anañujoma je ke'xpa, anañujoma je aaj je ayook, jets anañujoma je naax je kajpun. Poo'p xaxts je'e ve'eda. Jem tse'e dumats'itta je tuuxux aajy, ¹⁰ jetse'e mak kyoṭsta. Jidu'um tse'e vya'anda:

—Je Nte'yam, juu' ve'e dutuktsuunip je kutojkun tsuujntkun, jets je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, xyaktsookumduts uu'm je'e ve'eda.

¹¹ Ax anañujoma je ángeles, jemts je'e ve'e víduta dunaa'ténada je kutojkun tsuujntkun jets je mújit jáyuda maat je numaktaaxk joojntykivada, jetse'e je vyiijnda je y'aajta dutukpaatti je it juu' ve'e jem je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm, jetse'e je Nte'yam duvinja'vidi dūvinta'kidi. ¹² Jidu'um tse'e vyaandi:

¡Amén! Je oy nukojtsin, je majin je jaanchin, je vijin je kejun, je kukojsun jets je vinta'kin, je kutojkun jets je makkin,
je nNte'yamamda tse'e dujayejpnap nujom ya'a xa'ma kajx. Amén.

¹³ Van'it tse'e nuto'k je mújit jayu ats x'amotutuvi:

—¿Pants ya'a ve'eda juu' ve'e poo'p xax? ¿Jomas ya'a ve'e choo'nda?

¹⁴ Van'itts atse'e nnuujmi:

—Ka'a atse'e nnujava. Nvaat atse'e xvaajnjat.

Van'itts atse'e xnuujmi:

—Je'e xa ya'a ve'eda juu' ve'e je mak̄k tsaachpaatun duyaknajxtu, pan pan jatye'e je vyit dupojtu jetse'e duyakpoo'pidi je'e je ñuu'pun kajx pane'e yaktijp Carnero Onuk. ¹⁵ Je'e kajx tse'e y'itta jem je Nte'yam je kyutojkun tsuujntkun vyinkojkm jetse'e duvinjavada duvintsa'agada jovum xaaj jovum tsooj jem myaja tsaptajkm; je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e tse'e íxjidinup jajejjidinup jetse'e y'ijtnit je'e maatta. ¹⁶ Ka'a tse'e je yooj je taatsa du'ukyaknajxtinit, ka'a tse'e je aampa xaaj y'ukyaktoojjidinit, ka'ats je'e ve'e je an y'ukpaatjidinit, ¹⁷ kux je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, juu' ve'e ijtp joma ve'e je kutojkun tsuujntkun, je carnero vinténiva jo'nts je'e ve'e y'ix'itjadat jetse'e yaknajkxjadat joma ve'e je tsoxk naaj myu'ut juu' ve'e joojntykinyajkp. Je Nte'yam tse'e yakkeekuxjadap nujom je vyinnaajta, ka'a tse'e y'ukyaaxtinit.

8

Je muvuxtojtuk tsa'yun jets je poom ajojkin juu' ve'e tum je oro

¹ Ku ve'e je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e tse'e dupajkji je muvuxtojtuk tsa'yun, van'it tse'e jem tsapjootm nujom juu' jaty y'amo'tkujx kojkm hora jo'n. ² Van'itts atse'e n'ix je nuvuxtojtuk aangelesta juu' ve'e jem je Nte'yam vyinkojkm ténidup, je'eda tse'e yakmooydu vuxtojtuk je trompeta. ³ Van'it tse'e jye'y jado'k je ángeles maat to'k je poom ajojkin

juu' ve'e tum je oro. Van'it tse'e d̄uvinkuva'ki je p̄oom j̄ojkpejtun j̄etse'e yakmoojy may je p̄oom j̄etse'e d̄utukmaatvintsa'agat je tsapkats juu' ve'e je Nte'yam je jyayu kyojstsup, jem tse'e d̄uvintsa'agat joma ve'e je p̄oom j̄ojkpejtun juu' ve'e tum je oro, juu' ve'e ijtp jem je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm. ⁴ Van'it tse'e je p̄oom j̄ok pyojtuk maat je Nte'yam je jyayu je chapkatsta juu' ve'e je ángeles tyukvinjajkp je p̄oom j̄ojkpejtun juu' ve'e tum je oro, j̄etse'e jyak jem je Nte'yam vyinkojkm. ⁵ Van'it tse'e je ángeles dukaaajn je p̄oom ajojkin j̄etse'e duyak'ujts maat je yojxpejtun jampajk. Van'it tse'e dukuska'a yaja naxviijn. Ku ve'e ve'em d̄utuujn, van'it tse'e je vítsuk tyuntaa'puk, je añu tyumpuj tyuntsa'pxy, je añu tyumpu'u tyunmaa't, makk tyun'ojxini.

Je trompétada

⁶ Van'it tse'e ñay'apaajmtkijidi je nuvuxtojtuk ángeles juu' ve'e d̄umaatta je trompeta j̄etse'e d̄utukxo'oxtat.

⁷ Ku ve'e je muto'k ángeles d̄utukxuux je trompeta, van'it tse'e yaja naxviijn jyeji je taaxt j̄ets je jaajn, je nuu'pun mutaka. Tooy tse'e to'k viijn ya naxviijnit it; juu' tse'e jamejtsk viijn, ka'a tse'e tyoojy; tokyajxpa tse'e je tsoxk kup j̄ets nujom je aajj je ojts.

⁸ Ku ve'e je numejtsk ángeles d̄utukxuux je trompeta, van'it tse'e jem maaxy najootm yakkek to'k juu' ve'e ve'em íxuvip ax jo'n to'k je maja kopk, tooy tse'e vye'na. Van'it tse'e to'k viijn je maaxy naaj nuu'pun vyimpijtkujx; juu' tse'e jamejtsk viijn, ka'ats je'e ve'e nuu'pun vyimpijt.

9 eo'kkajxtu tse'e to'k viijn juu' ve'e jem maaxy najootm joojntykidup; juu' tse'e jamejtsk viijn, ka'ats je'e ve'e y'oo'kti. Vintokikajxtuva tse'e je barco juu' ve'e ijttu to'k viijn jem maaxy najootm; juu' tse'e jamejtsk viijn je maaxy naaj, ka'a tse'e je barco jem vyintokidi.

10 Ku ve'e je mutoojk ángeles dutukxuux je trompeta, van'it tse'e to'k je maatsa chaa'n jem tsajviinm, je kuno'kun jo'n tse'e tyoy, jetse'e ñaxkadaaky joma ve'e to'k viijn je maja naaj jets je mo'tpa naaj; juu' tse'e jamejtsk viijn je maja naaj jets je mo'tpa naaj, ka'ats je'e ve'e jem ñaxkadaaky.

11 Ajénjots je'e ve'e xyaaj je maatsa, ta'am ojts aajy je'e ve'e kyatsapítsum, je'e kajx tse'e je naaj vyimpjtkujx ta'am. Numay tse'e je jayu tyun'oo'kti kux va'ajts ta'ame'e je naaj.

12 Ku ve'e je mumaktaaxk ángeles dutukxuux je trompeta, van'it tse'e vyintoki to'k viijn je aampa xaaj, je aampa po'o, jets je maatsa; juu' tse'e jamejtsk viijn je aampa xaaj, je aampa po'o, jets je maatsa, ka'ats je'e ve'e vyintoki. Ve'em tse'e kyakujaj kyakutu'kx je aampa xaaj, je aampa po'o, ukpu je maatsa maktaaxk hora ku ve'e xyuujuni jets maktaaxk hora ku ve'e cho'oini kyoo'tsini.

13 Ku atse'e n'ix, van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ángeles makk jidu'um vyaajñ, jeyyp tse'e vye'na jem tsajm itukojkm:

—¡Ayoov xa je'e ve'e je jyootta ka to'k náxap pan pan jatye'e tsuunidup jem naxviijnit it kajxm, kux tun támani xa je'e ve'e jetse'e je janutoojk ángeles dutukxo'oxtat je trompétada!

9

¹ Ku ve'e je mumugo_ooxk ángeles dutukxuux je trompeta, van'itts atse'e n'ix to'k je maatsa juu' ve'e tsoo'n jem tsajviinm jetse'e ñaxk_adaaky yaja naxviijn, je maatsa tse'e yakmooy to'k je avaatsun je jot jye'e juu' ve'e ooy tyunkaaka. ² Van'it tse'e duyak'avaach je jot. Jep tse'e pyítsum je jok, ve'em ax jo'n je maja jantoojntykun jok. Je jok tse'e duyakkoo'tsikajx je aampa xaaj jets ya tsajmit it. ³ Jem tse'e jok akojkm pyítsumdi je tánukta juu' ve'e je paach jo'n íxuvidup, jetse'e ñaxjeyydi yaja nujom naxviijn itukujx. Yakmooydu tse'e je tánuk je kutojkun vintso ve'e je jayu duyaktsaachpaa'ttat, ve'em ax jo'n je kaa'pyk je jayu duyaktsaachpaa'ty. ⁴ Yaknuujmidu ve'e jets ka'a ve'e duyakvintókidat je aajy je ojts juu' ve'e yaja naxviijn itukujx, ni ti kupa, jets ni tia juu' ve'e tsoxk, je'ejyi ve'e yaktsaachpaa'ttap je jayu juu' ve'e dukajajeyptup je Nte'yam je cha'yun jem vyimpókkum. ⁵ Ax ka'a tse'e yakmaso_okti jetse'e je jayu duyak'oo'ktat, je'e ve'e jetse'e je jayu duyaktsaachpaa'ttat mugo_ooxk po'o. Je tsaachpaatun juu' ve'e yakjéjidu, ve'emts je'e ve'e yakjava ax jo'n je jayu je kaa'pyk tyupju. ⁶ Ku ve'e ve'em tyónjut kyótsjut, jyoo'k'íxtidinup tse'e je jayu vintso ve'e y'oo'ktat, ax ka'a tse'e y'o'yixjadat; ja'oo'kuva'andap tse'e, ka'a tse'e y'oo'ktat.

⁷ Apaamdukada tse'e je tánuk ax jo'n numay aa'k je caballo juu' ve'e apaamdukada jetse'e y'atso'oxtóndat. Jem tse'e kyuvajkm dujajeypta juu' ve'e je oro corona jo'n ke'xp; ve'em tse'e je vyiiinda je y'aajta ax jo'n je jayu, ⁸ ve'em tse'e je vyaajyta ax jo'n je ta'axtajk je vyaajy, ve'em

tse'e je tyaatsta ax jo'n je león jye'e. ⁹ Je pojxun tse'e natyukxojudup ax jo'n je nuxoya. Ve'em tse'e je kyeekun duyakne'emda ax jo'n myotu ku ve'e je caballo may je carro dupavuu'n ku ve'e je atso'ox toonk du'anómada. ¹⁰ Jem tse'e tyo'xta jajm dumaadada je tyajpun, ve'em ax jo'n je kaa'pyk jye'e, juu' ve'e tyuktáptap je jayu jetse'e mugooxk po'o duyaktsaachpaa'ttat. ¹¹ Jyajejptup tse'e to'k juu' ve'e ka'mijidup, je ko'oy aangelests je'e ve'e juu' ve'e jep kaak jótup. Je ángeles, Abadoonts je'e ve'e yaktij je hebreo aaj. Yakvintóktivats je'e ve'e kyatsapítsum.

¹² Najx tse'e je muto'k tsaachto'nun, ax miimpnum tse'e jamejtsk.

¹³ Van'it tse'e je mutojtuk ángeles dutukxuux je trompeta. Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ayook juu' ve'e pítsum jep maktaaxk esquina itakujkp juu' ve'e jem poom jojkejtun kajxm juu' ve'e tum je oro jets juu' ve'e jem je Nte'yam vyinkojkm ijtp. ¹⁴ Jidu'um tse'e dunuujmi je ángeles juu' ve'e dumaat je trompeta:

—Mukeja je numaktaaxk ángeles juu' ve'e mutsómada jem joma ve'e je éufratesit maja naaj.

¹⁵ Ve'em tse'e yakmukéjidi je numaktaaxk ángeles jetse'e je jayu duyak'oo'kkáxtat to'k viijn; juu' tse'e jamejtsk viijn je jayu, ax ka'ats je'e ve'e duyak'oo'ktat. Yaktuknupaajmtkidu ve'e je hora, je xaaj, je po'o, jets je joojnt vin'ite'e yakmukéjadat. ¹⁶ N'amotunajxts atse'e nuvinxupe'e y'ijtti je tyojpatajka juu' ve'e je caballo dutuktsuunidup, numejtsk mókupx milloonts je'e ve'e y'ijtti.

17 Jidu'umts atse'e xyak'ixti je cabálloda. Juu' tse'e tuktsuunijidup, je pojxun tse'e natyukxojxjudup ax jo'n je nuxoya, tsaptsts je'e ve'e je pojxun xox y'ijt, jetspa azuujl, jets po'ts. Je cabálloda, ve'emts je'e ve'e je kyuvajk y'ijtti ax jo'n je león je kyuvajk, jepts je'e ve'e y'ávup pyítsum je jaajn, je jok, jets je azufre. 18 To'k viijn je jayu juu' ve'e tsuunidup yaja naxviijnit itukujx, je tsaachto'nun tse'e yak'oo'kjudu, je jaajn, je jok, jets je azufre juu' ve'e jep je caballo y'ávup pítsump. Juu' tse'e jamejtsk viijn je jayu, ax ka'ats je'e ve'e duyak'oo'kti. 19 Jepe'e y'ávup jets jem tse'e tyo'xta kajxm dūjayepta je caballo je kyutojkunda; ve'em tse'e je tyo'xta y'íxuvada ax jo'n je tsaa'n kuvajk, je'e tse'e tyukyaktsaachpaattup je jáyuda.

20 Ax je jáyuda juu' ve'e vintaandu ku ve'e je tsaachto'nun ñajxy, ka'a tse'e dumasookti je kyo'oy joojntykinda, ka'a tse'e dūvintsa'ki'atūvidi je ko'oyjáyuvapta ukpu ti jatye'e y'apamnajxtu je oro maat, je plata maat, je bronze maat, je tsaj maat, ukpu je kup maat, je'e juu' ve'e ka'ixtup kamótudup jetse'e kyayo'oyda. 21 Ka'a tse'e vyinmayumpijtti, ka'a tse'e dumasooktuva je yakjayu'oo'kk, je maayk, jets je mee'tsk, jyaa'ktukmaatjayejptuva tse'e je kats je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayejptup.

10

To'k je ángeles je nak dukon'ijt axaa'tsva'kxy

1 Van'itts atse'e n'ix jado'k je mak'k ángeles jem tsapjootm chaa'n, vínuts vimpídut. Jem tse'e kyuvajkm je ii'tsuts. Ve'em tse'e je vyiijn je y'aaj y'ajaj

y'atu'kx ax jo'n je aampa xaaj, ve'em tse'e je pyoojy je tyek kye'ex ax jo'n je jaajn. ² Jem tse'e to'k je nak dukon'it axaa'tsva'kxy, jetse'e je y'aka'yun tek dupuujm jem maaxy nani'kxm jetse'e je y'anajutek dupuujm jeja naxkujx. ³ Van'it tse'e makk kyajts, ve'em ax jo'n je leon y'akaa'stuk. Ax ku tse'e makk kyajts, van'it tse'e myotu vuxtojtuk je aňu ya'axy. ⁴ Távani tse'e je vuxtojtuk aňu ya'axy vye'na, van'itts atse'e n'ukjavyetuvaajň. Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ayook juu' ve'e jem tsapjootm tsoo'mp. Jidu'um tse'e vyaajň:

—Kadi x'avana juu' ve'e tudukotsta je vuxtojtuk aňu, kadi xjavyet.

⁵ Van'it tse'e je ángeles juu' atse'e n'ix tyena jem maaxy nani'kxm jets jeja naxkujx, je'e tse'e je y'aka'yun ka'aj duyakpojtuk jem tsajm tsov, ⁶ jetse'e je Nte'yam duyaknajxy, je'e juu' ve'e xa'ma kajx ijtp jetse'e dupuujm ya tsajmit it, ya naxviijnit it, je maaxy naaj, jets nujom juu' jatye'e ijtp. Van'it tse'e vyaajň:

—Ka'a xa ve'e y'ukta'ninit. ⁷ Ku xa ve'e dupaatnit pan vin'ite'e je movuxtojtuk ángeles dutukxo'oxut je trompeta, ta tse'e tyunju kyatsju vye'na juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki jetse'e kyayaknujava y'ijt, ve'em ax jo'n je'e ve'e dutuknuja'vi je myutoompada je myupajkpada, je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta.

⁸ Je ayook juu' atse'e n'amotunajx jetse'e jem tsapjootm kyada'aky, xmukojsnuvats atse'e, jets atse'e xnuujmi:

—Najkxu xkanu je nak axaa'ch juu' ve'e myaat je ángeles juu' ve'e ténip jem maaxy nani'kxm jets jem naxviinm.

⁹ Najkx̄ts atse'e joma ve'e je ángeles j̄ets atse'e n'amotu je n̄ak. Van'itts atse'e xnuujmi:

—Chaja j̄ets ja'kxu. Je po'ojk pa'ajk jo'n tse'e y'ítut jep m'ávup; ax ku tse'e jem mjootm jye'yat, ta'aminup tse'e.

¹⁰ Van'itts atse'e je ángeles je n̄ak ntukkakonvaach j̄ets atse'e nju'kx. Ve'em tse'e y'ijt yap ats n'ávup ax jo'n je po'ojk pa'ajk. Ax kuts atse'e nja'kxkujx, ta'aminu tse'e yam ats njootm.

¹¹ Van'itts atse'e xnuujmi:

—Tun vinkopk xa je'e ve'e j̄etse'e xkojtsnajxnuvat je Nte'yam je y'ayook numay je jayu kajxta, may je naax je kajpun kajxta, may je aaj je ayook kajxta, j̄ets numay je yakkutojkpa kajxta.

11

Je numejtsk jayu juu' ve'e je tuvakojsun dupámdap

¹ Van'itts atse'e nyakmooyj to'k je kijpxun ax jo'n to'k je kapy, j̄ets atse'e nyaknuujmi:

—Najkxu xkijpxu je Nte'yam je myaja tsaptajk j̄ets je yojxpejtun. Machovu pan nuvinxupta ve'e jep je Nte'yam duvinjávada duvintsa'agada, ² ax ka'a tse'e xkijpxut jep tsaptaktaagujkp, kux je'e ve'e je Nte'yam mooyjudu pan pan jatye'e ka je israeejit jáyuvap. Je'e tse'e dutuktee'ndap je va'ajts kajpun vujxtkupxuk mejtsk po'o. ³ Atsts je'e ve'e nkéxtap numejtsk je jayu juu' ve'e je tuvakojsun dupámdap ats kajx, je'e tse'e dukojtsnáxtap je Nte'yam je y'ayook to'k miijl jamejtsk mókupx jatoogupx xaaj, je yak vits je'e

ve'e natyukxóxadap juu' ve'e je jayu jyayejpp ku ve'e je jayu kyu'oo'kjini.

⁴Je mejtsk olivos kup jets je mejtsk tsintovyejtun juu' ve'e ijttup jem je Maja Vintsán vyinkojkm, je'e tse'e ñukajtsp numejtsk ya jáyuda. ⁵Pan pants ya'a ve'e oyvintsova tonuvaajnjudup, jepts je'e ve'e y'ávup pyítsumut je jaajn jetse'e yaktóyjadat, ve'em tse'e y'oo'ktat opyana pan pane'e oyvintsova tonuvaajnjudup. ⁶Jyayejptup tse'e je kutojkun jetse'e ya tsajmit it duyak'atóktat, ve'em tse'e kyato'ojut namvaate'e je Nte'yam je y'ayook dukojtsnáxta, jyayejptuvaps je'e ve'e je kutojkun jetse'e je tsoxk naaj duyakvimpíttat nuu'pun, nay ve'empa ve'e je tsaachtounun duyakjéjadat yaja naxviijn. Ve'em je'e ve'e dutóndat vinxup naxe'e dutsokta. ⁷Ax ku tse'e je tuvakojsun duyak'avaadadat, van'it tse'e cho'oxpákjadat je na'a atsa'kip tánuk juu' ve'e tsoo'mp joma ve'e je jot juu' ve'e va'ajts kaak, jetse'e yak'oo'kjadat. ⁸Ku ve'e aa'kani vye'nadat, van'it tse'e je ñi'kx je kyopk tyándat jeja too' kujk jem kajpun kajxm joma ve'e je nMaja Vintsánamda cryuuzpejt. Yaktijpaps je'e ve'e je kajpun Sodoma, nay ve'empa Egipto. ⁹Toojk xaaj jagojkm tse'e je ñi'kxta je kyopkta tyánut jem, ka'ats je'e ve'e je jayu duyakjättat jetse'e ñaxtákadat kux y'ixuvaandup je'e ve'e je jayu juu' ve'e tsoo'ndup anañujoma je naax, anañujoma je kajpun, anañujoma je ke'xpa, jets anañujoma je aaj je ayook. ¹⁰Pan pan jaty tse'e joojntykadap to'k it to'k naxviijn, tyukxoonduktaps je'e ve'e ku ve'e y'oo'kti, je xoojntkun kajxts je'e

ve'e ñamyo'ojadat je vintsá'kin to'k jado'k kux oo'ktu ve'e nujom je jáyuda juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook dukojtsnajxtup y'ijit jetse'e pya'muxjidi je tsaachpaatun. ¹¹ Ax ku tse'e toojk xaaj jagojkm aa'k y'ijitti, van'it tse'e je Nte'yam yakjoojntykpajkjidinuva, jetse'e tyénidi. Tsa'kipajktuts je'e ve'e nujom pan pan jatye'e íxjudu. ¹² Van'it tse'e nujom je jáyuda du'amotunajxti jem tsapjootm to'k je ayook juu' ve'e mak koptsp jetse'e ña'muxjidi:

— ¡Petta yam!

Van'it tse'e chajpejtti jem vínuts jootm, íxjuduts je'e ve'e je cho'oxpajkpada. ¹³ Tun je'yji tse'e mak tyun'ojxi jetse'e je kajpun jyaavni to'k viijn, nuxxtojtuk miijl tse'e je jayu yak'oo'kjidi je mak ojx. Juu' tse'e jataaxtojtuk viijn, ka'ats je'e ve'e najkx ve'em jya'avy. Tsa'kiduts je'e ve'e ooy je jayu juu' ve'e vintaandu jetse'e duyakmájidi duyakjaanchidi je Nte'yam, juu' ve'e jem tsapjootm.

¹⁴ Najx tse'e je nujom tsaachto'nun; tun jéjani tse'e je mutoojk.

Je muvuxtojtuk ángeles maat je trompeta

¹⁵ Ku ve'e je muvuxtojtuk ángeles dutukxuux je trompeta, van'it tse'e yakmotu may je aaj je yo'kt jem tsapjootm. Jidu'um tse'e mak vyaandi:

Uxyam tse'e je Nte'yam jets je Cristo duyakkutojkjadat nujom je jayu pan nuxvixupe'e to'k it to'k naxviijn, je'e tse'e duyakkutojkjadap xa'ma kajx.

¹⁶ Van'it tse'e je nu'ii'px maktaaxk mujit jáyuda juu' ve'e dutuktsuunidup je tsujntkunda jem je

Nte'yam vyinkojkm, je'e tse'e je vyijnda je y'aahta dutukpaattu je it juu' ve'e jem je Nte'yam vyinkojkm, jetse'e je Nte'yam duvinja'vidi duvintsa'kidi, ¹⁷jetse'e vyaandi:

Nkukojtsijpts aats mitse'e, Maja Vintsán, Nte'yam, mits tse'e nujom mka'mikujxp, mits xa ve'e uxyam m'ijtp, mitsam tse'e m'ijt, kux mka'mip mitse'e je maja kutojkun jetse'e tumyakkutojk'ukva'añ.

¹⁸ Jotma'ttu xa je'e ve'e je jayu juu' ve'e mtso'oxpajkjudup to'k it to'k naxviijn, ax ta tse'e je tiempo dupaatni ku mitse'e je tsaachpaatun xpaamnít je m'ejkun kajx jetse'e xmoöynít je o'yin pan pan jatye'e mmutoojnjudup mmupajkjudup, je'e pan pan jatye'e dukojtsnajxtup je m'ayook, pan pan jatye'e mits je mjáyuda, pan pan jatye'e mvinja'vijidup mvintsa'kijidup, je mújit je muutskít, ta tse'e je tiempo dupaatni ku ve'e xtukkuvejtñit je tyokin pan pan jatye'e tuduyak'oo'kta je jayu juu' ve'e jem naxviijnít it kajxm. Jidu'um tse'e vyaandi.

¹⁹ Van'it tse'e y'avaach je Nte'yam je myaja tsaptajk juu' ve'e jem tsapjootm. Jem tse'e kye'ex je xiixt joma ve'e kaajyuk je Nte'yam je kyojtstán. Van'it tse'e je vítsuk tyuntaa'puk, je añu tyumpu'u tyunmaa't, je añu tyumpuj tyuntsa'pxy, ojxi tse'e ya naxviijnít it jetse'e öoy tyuntaaxti.

12

Je ta'axtajk jets je na'a ko'otyánukap

¹ Van'itts atse'e xyak'ix jem tsapjootm to'k je maja nuja'vin, to'k je ta'axtajk juu' ve'e dujayejpp je xyox ax jo'n je aampa xaaj. Jep tse'e tyekupa'tkup je aampa po'o dujayep, jeme'e kyuvajkm dujayep to'k je corona juu' ve'e makmejtsk je maatsa dumaat. ² Yakjejavaampy tse'e je ta'axtajk to'k je pi'k onuk, je tsaachpaatun yak'ujju yakya'axyju je'e kajx ku ve'e je y'onuk duyakke'exuva'añ. ³ Van'itts atse'e xyak'ixpa jem tsapjootm jado'k je maja nuja'vin, to'k je na'a ko'otyánukap, maj jets tsapts, vuxtojtuk kuvajkax jets majk vájax, jeme'e to'k jaty kyuvajkm dumaada je corona. ⁴ Je tyo'xta tse'e tyukkusjo'p to'k viijn pan vinxupe'e je maatsa jetse'e yaja naxviijn duyaknaxkadaaky. Juu' tse'e jamejtsk viijn je maatsa, ka'a tse'e yaja naxviijn duyaknaxkadaaky. Je na'a ko'otyánukap tse'e napyajmju jem je ta'axtajk vyinkojkm, je'e tse'e du'a'ix'ijit ku ve'e je ta'axtajk je y'onuk kye'exut jetse'e jatyji dutso'otsut. ⁵ Yakke'x tse'e to'k je pi'k mix onuk je ta'axtajk, je'e tse'e makk duyakkutojkjap nujom je jayu pan nvinxupe'e to'k it to'k naxviijn chaanada. Tun jatyji tse'e je y'onuk yakpajkji jetse'e yakpuujm joma ve'e je Nte'yam, jem joma ve'e je kyutojkun tsuujntkun. ⁶ Ax keek tse'e je ta'axtajk jetse'e ñujkx jem vinva'ajts it kajxm, jem joma ve'e je Nte'yam to'k je it tyuknupaajmtkiji jetse'e jem je tukjoojntykin yakmo'ot to'k miijl jamejtsk mókupx jatoogupx xaaj.

⁷ Van'it tse'e je atso'ox tyoojnji jem tsapjootm; je yakkutojkpa ángeles juu' ve'e Miguel duxaaj jets je yaangeles, je'e tse'e dumaat'atso'oxtoondu je

na'a ko'otyánukap maät je kyo'oy aangelestajkta. ⁸ Ax ka'a tse'e myaadaakti je na'a ko'otyánukap maät je kyo'oy aangelesta, ka'a ve'e y'uk'ijttini jem tsapjootm. ⁹ Ve'emts je'e ve'e yakpavojpni je na'a ko'otyánukap, je jujpit tsaan juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta, je Satanás, je'e juu' ve'e je jayu duvin'aa'mp to'k it to'k naxviijn. Je'e maät je kyo'oy aangelestajkta, yakkusvippkajxtinuts je'e ve'e yaja naxviijnit itukujx.

¹⁰ Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ayook mak vya'añ jem tsapjootm:

—Ta xa je'e ve'e je tiempo dupaatni ku ve'e je Nte'yam duyaktso'okut je jyayu, tats je'e ve'e duyaknuke'xnataka je myakkin jets je kyutojkun, tats je'e ve'e je tiempo dupaatni jetse'e je Cristo viinm yakkutojknit, kux távani je'e ve'e yakpavap pane'e je n'útsamda je n'ajchamda jets je n'útsamda je ntsa'aamda jóvum xaaj jóvum tsooj dunuxa'aip tuy'it jem uu'm je nNte'yamamda vyinkojkm.

¹¹ Ta tse'e je n'útsamda je n'ajchamda jets je n'útsamda je ntsa'aamda du'amaadaagada je ñuxa'aiva. Ve'em tse'e myaadaakti kux je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'ets je'e ve'e ku'oo'kijidu jetse'e tyuknuvaatsjidi je tyokin, ax ka'ats je'e ve'e cha'kidi jetse'e du'avánadat jets jyaanchja'vidup je'e ve'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, ka'ats je'e ve'e cha'kidi jetse'e je tuvakojsun dupámdat je oy kats je oy ayook kajx óyame'e yak'oo'kjada pan pan jatye'e dukajaanchja'vidup juu' ve'e kyojtstup. ¹² Xoonduktats n'it miits pan pan jatye'e ijttup yaja tsapjaat. ¡Ax ayooov tse'e miits je mjootta pan pan jatye'e joojntykidup jem

naxviijnit it kajxm jets jem maaxy najootm, kux ta ve'e kyada'aky joma ve'e miitsta je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta; ooyts je'e ve'e tyun'ekju kux ñuja'vip je'e ve'e jets tsojke'e vyintókinít!

¹³ Ax ku tse'e je na'a ko'otyánukap du'ix jets yaja ve'e naxviijn yakkusvipp, van'it tse'e dujomtún dutitún je ta'axtajk juu' ve'e je pi'k mix ónuk duyakke'x. ¹⁴ Ax je ta'axtajk, yakmooyts je'e ve'e mejtsk je kyeekun, ve'em ax jo'n je vi-jtsun jye'e, jetse'e y'o'yixjut jetse'e jeyyp jem ñajkxut vinva'ajts it kajxm, jékume'e dukuke'ekut je tsaa'n, jeme'e ñajkxut joma ve'e je tukjoojntykin yakmo'ot toojk joojnt jagojkm. ¹⁵ Je tsaa'n, jepts je'e ve'e y'avup duyakpítsum je naaj jetse'e dutukpuujm to'k je maja naaj, je'e tse'e je ta'axtajk y'uktukyakja'atuvaa'n. ¹⁶ Van'it tse'e je naax duputajki je ta'axtajk, kux avaatse'e je naax jetse'e dúnasjaa'nni je maja naaj juu' ve'e jep je na'a ko'otyánukap y'avup ukpítsum. ¹⁷ Je'e tse'e je na'a ko'otyánukap ooy tyuntukmujotma't je ta'axtajk jetse'e ojts dutso'oxpúk je ta'axtajk je chaan je kyooj juu' ve'e vintaandu, je'eda juu' ve'e dukutyoondup je Nte'yam je pyava'nun jetse'e to'k aaj to'k joot ñaajk'ítjada je Jesucristo maat.

13

Je numejtsk na'a atsa'kip tánuk

¹ Ku atse'e nteni jem po'o jootm jeja maaxy napa'ayi, van'itts atse'e n'ix to'k je na'a atsa'kip tánuk pyítsum jem maaxy najootm, vuxtojtuk kuvajkax jets majk vájax. Jem tse'e to'k jaty vaj

kajxm dujayep to'k je corona; ax jem tse'e kuvajk kajxmda javyep to'k je ayook juu' ve'e je Nte'yam ooy dutunvinkojtspejtp. ² Je na'a atsa'kip tánuk juu' atse'e n'ix, ve'emts je'e ve'e kye'ex ax jo'n je kuxyupuj, ve'em tse'e je tyek ax jo'n je oso jye'e, ve'eme'e je y'aaj ax jo'n je león jye'e. Je na'a ko'otyánukapts je'e ve'e mooyju je myakkin jets ooy je kyutojkun. ³ To'k je na'a atsa'kip tánuk je kyuvajk, ve'emts je'e ve'e kye'ex ax jo'n kuy'aa'k kuxe'e maja xya'ajki; ax taaynuts je'e ve'e je xya'ajka. Atuva atoki tse'e anañujoma je jayu tyuntaandi juu' ve'e to'k it to'k naxviijn tsuunidup jetse'e je na'a atsa'kip tánuk dupanajkxti ⁴ jetse'e duvinja'vidi divintsa'kidi, jetse'e vyaandi:

—¿Pants vine'e ax jo'n je na'a atsa'kip tánuk?
¿Pan tse'e o'yixjup jetse'e dutso'oxpákut?

⁵ Yak'itumooyts je'e ve'e je na'a atsa'kip tánuk jetse'e namyáijjup kyótsut jetse'e je Nte'yam divinkojtspe'tut, jetse'e dujayéput je kutojkun vujxtkupxuk mejtsk po'o. ⁶ Ax ve'emts je'e ve'e dutuujn, vyinkojtspejt je'e ve'e je Nte'yam jets pan pan jatye'e ijttuvap jem tsapjootm, kyo'oñukojtsiva tse'e je it joma ve'e je Nte'yam chuuna. ⁷ Yakmooyvats je'e ve'e je kutojkun jetse'e je Nte'yam je jyayu dutso'oxpákut jetse'e du'amaadaagat. Nay yakmooyvats je'e ve'e je kutojkun jetse'e duka'mikáxut to'k ka'ajji je jayu juu' ve'e tsuunidup to'k it to'k naxviijn, anañujoma je ke'xpa, anañujoma je naax je kajpun, jets anañujoma je aaj je ayook. ⁸ Je na'a atsa'kip tánuk tse'e vyinja'vidup vyintsa'kidup nujom je jayu juu' ve'e tsuunidup to'k it to'k naxviijn, je'e pan pan jatye'e je xyaaj ka'ijtp

javyet jēp nāk kujxp joma ve'e javyet jē xyaaajta ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na pan pan jatye'e xa'ma kajx joojntykidinup. Je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'ets je'e ve'e duka'mip jē nāk.

⁹ iPan pan jaty xa ve'e jem jē tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta! ¹⁰ Pan pan xa ve'e jē jayu dumajstsup, mach tse'e y'ijttuvat; pan pan tse'e jē tsojx maat yakjaju'oo'ktup, nay je'ejam tse'e tyuk'oo'ktinuvap. Je'e kajx tse'e, je'eda pan pan jatye'e ijttup jē Nte'yam jē jyayu, va'an tse'e makk aaj makk joot duyaknaxta pan ti tsaachpaatune'e juu' ve'e tukkada'akjadap jetse'e ijtp dujaanchjavadat jē Nte'yam.

¹¹ Van'itts atse'e n'ix jado'k jē na'a atsa'kip tánuk, naxviinmts je'e ve'e pyitsum, mejtsk vájax, jē carnero ónuk vaj jo'n kye'ex. Ax vanxup tse'e kyojtspa ax jo'n jē na'a ko'otyánukap. ¹² Ve'em tse'e jē kutojkun duyaktún jē muto'k na'a atsa'kip tánuk kajx, jetse'e dutún jetse'e jē jayu pan nuvinxupe'e chaanada to'k it to'k naxviijn, jetse'e duvinjavadat divintsagadat jē muto'k na'a atsa'kip tánuk, je'e juu' ve'e tsooknu jē myaja xa'ajka. ¹³ Tyoompa je'e ve'e jē mújit nuja'vin, je'e paat tse'e ve'em dutuujn jetse'e jē jaajn duyaktsaa'n jem tsajviinm jetse'e duyaknaxkada'aky yaja naxviijn jeja jē numay jayu vyinkujk. ¹⁴ Ax yakmooy tse'e jē kutojkun jetse'e jē mújit nuja'vin dutónut jeja jē muto'k na'a atsa'kip tánuk vyinkujk, je'e tse'e tyukvin'aa'ndu pan pan jatye'e tsuunidup to'k it to'k naxviijn jetse'e dutukpavaandi jetse'e dupámdat jē na'a atsa'kip tánuk jē y'apamnax juu' ve'e dujajejp jē maja xa'ajka juu' ve'e ku'oo'kum

kuy'ij̄t̄ j̄etse'e j̄yaa'k̄jooj̄ntyki. ¹⁵ J̄e mumej̄tsk na'a atsa'kip t̄anuk tse'e j̄e kutoj̄kun yakm̄ooy j̄etse'e dujooj̄ntykinm̄o'ot̄ j̄e muto'k na'a atsa'kip t̄anuk j̄e y'ap̄am̄nax, ve'em tse'e j̄e ap̄am̄nax kyótsut̄ j̄etse'e duyak̄jay'oo'kj̄ut̄ pan pan jatye'e kavinja'vijup kavints̄a'kijup. ¹⁶ Tyuumpts̄ j̄e'e ve'e j̄etse'e anañuj̄oma, j̄e múj̄it̄ j̄e muut̄skit̄, j̄e kumeen j̄ayu j̄ets̄ j̄e ayoova j̄ayu, j̄e nasp̄aka j̄ayu j̄ets̄ j̄e joyutoom̄pa j̄ayu, j̄e'e tse'e yakpaaj̄mjadap to'k j̄e ixta'nun̄ jem̄ y'aka'yun̄ ka'm ukpū jem̄ vyimp̄ókkum. ¹⁷ Ni pana tse'e kyoo'k'o'yixj̄init̄ j̄etse'e jyóyut̄ ukpū tyoo'kut̄ pan ka'a ve'e duj̄ayep̄ j̄e ixta'nun̄, j̄e na'a atsa'kip t̄anuk j̄e xyaāj̄ ukpū j̄e na'a atsa'kip t̄anuk j̄e myacho'vun̄. ¹⁸ J̄e vijin̄ j̄e kej̄un̄ xa ya'a ve'e chaj̄kp̄ j̄etse'e duvinm̄ótuvut̄ pan̄ ti j̄e'e ve'e j̄e macho'vun̄ tyij̄p̄. Pan̄ pane'e j̄e vijin̄ j̄e kej̄un̄ ooȳ dutun̄j̄ayej̄pp̄, va'an tse'e dupaȳo'oyū j̄e macho'vun̄. To'k j̄e yaa'tyaj̄k̄ j̄e xyaāj̄ts̄ j̄e'e ve'e. Ve'ets̄ j̄e'e ve'e j̄e macho'vun̄, tojt̄uk̄ mókupx̄ j̄atoogupx̄uk̄ tojt̄uk̄.

14

Ku y'aav̄di j̄e num̄ókupx̄ javuj̄xtkupx̄uk̄ mak-taaxk̄ miij̄l̄ jáyuda

¹ Van'itts̄ atse'e n'ix̄ j̄e'e pane'e yaktij̄p̄ Carnero Onuk̄, jem̄ts̄ j̄e'e ve'e tyena kopk̄ kaj̄xm̄ juu' ve'e Sió̄n̄ dux̄aāj̄. Jem̄ts̄ j̄e'e ve'e dum̄aādada vye'na num̄ókupx̄ javuj̄xtkupx̄uk̄ maktaaxk̄ miij̄l̄ j̄e jáyuda juu' ve'e duj̄ayej̄ptup̄ jem̄ vyimp̄ókkum javyet̄ j̄e xyaāj̄ pane'e yaktij̄p̄ Carnero Onuk̄ j̄ets̄ j̄e Tyee' j̄e xyaāj̄. ² Van'itts̄ atse'e n'amotunaj̄xȳ j̄e uv̄ jem̄ tsapj̄oot̄m̄, ve'emts̄ j̄e'e ve'e myotū ax̄

jo'n je maꝓa naaj y'uu'ts tyinun jets ax jo'n je ańu tyumpu'u tyunmaa't, ve'em ax jo'n je numay jayu kyovda je y'aarpa maatta. ³ Je nam uvts je'e ve'e y'aavdup jem je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm, jem je numaktaaxk joojntykiva vyinkojkmda jets jem je mujijit jayutajk vyinkojkmda. Ni pana tse'e kya'o'yixju jetse'e dujatut je uv; je numokupx javujxtkupxuk maktaaxk miijl jayujida ve'e dujajttup je uv, je jayu pan pan jatye'e ve'nidu yaja naxviijn jetse'e je tyokin tyuknuvaatsjidi je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk. ⁴ Je jayuts je'e ve'eda juu' ve'e kanaajkjavyakijidu maat je ta'axtajkta, va'ajtsts je'e ve'e ñaajk'itjada jetse'e dupanajkxta je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk ojyoma pan joma je'e ve'e ñujkx. Je jayuda tse'e juu' ve'e je tyokin yaktuknuvaatstu, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je taajm juu' ve'e ta'mitoo'vajkp jetse'e yaktukmuyax je Nte'yam jets je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, ⁵ ni vinxupats je'e ve'e kyataayada, va'ajts joot jayuts je'e ve'eda.

Juu' ve'e kyajtstu je nutoojk aangelesta

⁶ Van'itts atse'e n'ix jado'k je ángeles jyeyy jem tsajviinm. Jem tse'e dumaada je oy kats je oy ayook juu' ve'e xa'ma kajx ijtp jetse'e yaktukka'amáyut pan pan jatye'e joojntykidup to'k it to'k naxviijn, anańujoma je naax je kajpun, anańujoma je ke'xpa, jets anańujoma je aaj je ayook. ⁷ Jidu'um tse'e makk vyaajñ:

—Vinjavada vintsa'agada je Nte'yam jets yakmájada yakjaanchada, kux távani je'e ve'e je tiempo dupaatni pan vin'ite'e je jayu dutokimpayo'ynit. Vinjavada vintsa'agada je'e

pane'e dupaam ya tsajmit it, je naxviijn it, je maaxy naaj, jets joma jatye'e je naaj myu'ut.

⁸ Van'it tse'e pyanajkxji jado'k je ángeles juu' ve'e vaan:

—iTávani xa ve'e vyintókini! ;Távani xa ve'e vyintókini je babilóniait ciudad, je'e kajx ku ve'e dutuk'ix je kyo'oy too' je jayu pan nuvinxupe'e chaanada to'k it to'k naxviijn jetse'e dutukpajkti je kyo'oy too'!

⁹ Van'it tse'e pyanajkxji jado'k je ángeles juu' ve'e makk jidu'um vaan:

—Pan pan xa ve'e duvinja'vip duvinsa'kip je na'a atsa'kip tánuk jets je y'apamnax, jetse'e ñamyasa'akju jetse'e yakpuujmja je y'ixta'nun jem vyimpókkum ukpu jem kya'm, ¹⁰ je Nte'yamts je'e ve'e moogyjinup je makk tsaachpaatun juu' ve'e ñupaajmtki nujom je'eda juu' ve'e je ko'oy too' dupanajkxtup, je'e kajx tse'e dumu'ekju; je jaajn maat je azufre, je'e tse'e tyukyaktsaachpaattinup jeja je va'ajts joot ángeles vyinkujkta jets jeja je'e vyinkujk pane'e yaktijp Carnero Onuk. ¹¹ Xa'ma kajx tse'e pyojtuknit je jok joma ve'e chaachpaattinit, ni je vin'ita ve'e je poo'kxtkun dukoo'kjajejptinit je'e pan pan jatye'e duvinja'vidup duvinsa'kidup je na'a atsa'kip tánuk jets je y'apamnax, ukpu yakpaajmjada je ixta'nun, je na'a atsa'kip tánuk je xyaa. ¹² Va'an tse'e je makk aaj je makk joot dujayepta pan pan jatye'e ijttup je Nte'yam je jyayu, je'eda pan pan jatye'e dukutyoondup je Nte'yam je pyava'nun jetse'e ijtp ñapyámjada je Jesucristo maat.

¹³ Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ayook juu' ve'e jem tsapjootm tsoo'mp, jets atse'e xnuujmi:

—Javyetu ya'a: “Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e uxyam oo'ktup jets pan pan jatye'e jaa'k'oo'ktap kuxe'e je Maja Vintsan dujaanchjávada.” Jidu'um tse'e javyetu. “Xoonduvam xa je'e ve'eda, kux ku ve'e ve'em y'oo'ktat, távani tse'e dutukva'atsta vye'na je tsaachpaatun jetse'e je Nte'yam dukajaa'tyóki je y'oy je'e juu' ve'e tudutonda tudukotsta.” Jidu'um tse'e vya'añ je Espíritu Santo.

Je makk tsaachpaatun juu' ve'e je Nte'yam yakjéjap yaja naxviijn

¹⁴ Van'itts atse'e n'ix to'k pak je poo'p vínuts. Jem tse'e vínuts ni'kxm to'k chuuna pane'e ke'xp ax jo'n je yaa'tyaj, jemts je'e ve'e kyuvajkm dujayep to'k je oro corona jetse'e jem dumats'it to'k je jajpax hoz. ¹⁵ Van'it tse'e jem maja tsaptajkm pyítsum jado'k je ángeles juu' ve'e makk jidu'um na'muxjup:

—Yaktonu je mhooz kux távani ve'e je tiempo dupaatni ku ve'e yakpakmojknit juu' jatye'e tutyá'ma jem naxviijnit it kajxm.

¹⁶ Van'it tse'e je'e pane'e jem vínuts ni'kxm tsuunip, je'e tse'e duyaknajx je hyooz yaja naxviijnit itukujx jetse'e dupakmojkni juu' jatye'e tutyá'ma.

¹⁷ Van'it tse'e jado'k je ángeles pyítsum jep maja tsaptujkp juu' ve'e jem tsapjootm, jem tse'e dumaadiva je hoz. ¹⁸ Van'it tse'e pyítsumpa jado'k je ángeles joma ve'e je yojxpejtun, je'e tse'e je jaajn duyakkutojkjip jetse'e makk jidu'um dunuujmi je ángeles juu' ve'e je hoz dumaat:

—Yaktonu je mjaipax hoz jets pakmojkni je tsaaydum juu' ve'e tutya'ma jem naxviijnit it kajxm, kux távani ve'e cha'amy.

¹⁹ Van'it tse'e je ángeles duyaknajxy je hyooz yaja naxviijnit itukujx jetse'e dutukpakmojkni je tsaaydum. Jem tse'e vye'na to'k je maja apajkin. Van'it tse'e je ángeles je tsaaydum dupuujm jem apajkin jootm joma ve'e yakmaa'kxut. Je'ets ya'a ve'e ñukajtsp je makk tsaachpaatun juu' ve'e je Nte'yam yakjéjap je jyot'a'nun kajx.

²⁰ Myujékumip tse'e je kajpun joma ve'e je tsaaydum yakmuu'kx. Jem tse'e apajkin jootm pyítsum je nuu'pun juu' ve'e je'yp je vaat joma ve'e je caballo je y'ajén yakpuujmja, majktupx legua jo'n tse'e yo'oy je nuu'pun.

15

Je aangelestajk juu' ve'e dujajejptup je vuxtojtuk oro apajkin

¹ N'ixts atse'e jem tsapjootm jado'k je maja nuja'vin juu' ve'e tyuk'atúvip—nuvuxtojtuk je ángeles juu' ve'e dujajejptup je vuxtojtuk tsaachto'nun juu' ve'e ux'ookip, ux'ookipts je'e ve'e kux je'e ve'e tyukkukáxadap je makk tsaachpaatun juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki je jyot'a'nun kajx.

² N'íxpatz atse'e juu' ve'e ke'xp ax jo'n je maaxy naaj juu' ve'e je ixun jo'n, je jaajn mutaka. Jéjats je'e ve'e pya'ayi tyénada vye'na je'e pan pan jatye'e du'amaadaaguidu je na'a atsa'kip tánuk jets je y'apamnax, je'e juu' ve'e dukakuvajktu jetse'e pya'muxjadat je xyaaaj ukpu je myacho'vun,

jem tse'e dujayepta je arpa kov juu' ve'e je Nte'yam mooyjuudu. ³ Y'aavdupts je'e ve'e to'k je uv juu' ve'e je Moisés je y'uv jets je'e je y'uv pane'e yaktijp Carnero Onuk. Jidu'um tse'e y'avda:

Mnumájip mnujaanchip xa mitse'e jets atúvats je'e ve'e nujom juu' jatye'e mtuump mkajtsp,

Maja Vintsán, Nte'yam, mits tse'e nujom mka'mikujxp.

Tuv jets va'ajts tse'e je mnaa' je mtoo', mits tse'e nujom je naxviiijnit jayu myakkuto-jkijikujxp.

⁴ ¿Pants mitse'e mkayakmájajap mkayakjaanchajap?, Maja Vintsán.

¿Pants mitse'e mkavinjávajap mkavintsa'agajap?

Mitsji xa ve'e to'k mnuva'ajtsjootip,

míndap tse'e nujom je jayu pan nuvinxup to'k it to'k naxviiijn jetse'e mvinja'vijidinit mvintsá'kijidinit,

kux ta ve'e yak'ix jets pyaatyp y'akeeguij je'e ve'e juu' mitse'e mtuump mkajtsp.

Jidu'um tse'e y'avda.

⁵ Van'itts atse'e n'ix je maja tsaptajk y'ava'ach jem tsapjootm; yak'ixp tse'e jem maja tsaptajkm je it juu' ve'e munuyojk je kunoo'kxun dumaat.

⁶ Jem tse'e pyítsumdi je nuvuxtojtuk ángeles juu' ve'e dujayejptup je javuxtojtuk tsaachto'nun, je'e tse'e xyojxjudup je va'ajts lino vit juu' ve'e ajajp ata'kxp jetse'e to'k je oro cinta dukak'ajenju.

⁷ Van'it tse'e nuto'k je joojntykiva je ángeles dumooydi kakto'k je oro apajkin ojts maat je mak tsaachto'nun juu' ve'e je jyot'a'nun kajx

yakjéjip je Nte'yam, juu' ve'e xa'ma kajx joojn-tykip. ⁸ Ax je maja tsaptajk, je jokts je'e ve'e yak'ojsju juu' ve'e yakjéjip je Nte'yam je myajin je jyaanchin kajx jets je kyutojkun kajx. Ax ni pana tse'e kya'o'yixju jetse'e jem tyákat, van'ítnume'e ku ve'e kyukajxinit je vuxtojtuk tsaachto'nun juu' ve'e je nuvuxtojtuk ángeles yaknaxkada'aktap yaja naxviijn.

16

Je vuxtojtuk apajkin juu' ve'e je makk tsaachto'nun dumaat

¹ Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je makk ayook juu' ve'e jem maja tsaptajkm pyítsump jetse'e jidu'um dunuujmi je nuvuxtojtuk ángeles:

—Najkxtats xtuktemva'atsta jem naxviijnit it kajxm je vuxtojtuk apajkin juu' ve'e dumaat je makk tsaachto'nun juu' ve'e je Nte'yam yakjéjip je jyot'a'nun kajx.

² Van'it tse'e je muto'k ángeles dutuktemvaach je apajkin yaja naxviijnit itukujx. Van'it tse'e nujom je jáyuda juu' ve'e dujajejptu je na'a atsa'kip tánuk je y'ixta'nun jetse'e duvinja'vidi duvintsa'kidi je y'apamnax, je'e tse'e písumuxjudu je ko'opyo'ojsap juu' ve'e makk tumpajkp.

³ Van'it tse'e je mumejtsk ángeles dutuktemvaach je apajkin jem maaxy najootm. Van'it tse'e je maaxy naaj nuu'pun vyimpijt, ve'em ax jo'n je oo'kpa je ñuu'pun; nax'oo'kkajxtu tse'e nujom juu' jatye'e joojntykidup jem maaxy najootm.

⁴ Van'it tse'e je mutoojk ángeles dutuktemvaach je apajkin jem maja najootm jets joma jatye'e je naaj myu'ut; nuu'pun tse'e vyimpijtkujx je naaj. ⁵ Van'itts atse'e n'amotunajxy je ángeles juu' ve'e je tsoxk naaj duka'mip. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Maja Vintsán, va'ajts Nte'yam, mits xa ve'e uxyam m'ijtp, mítsam tse'e m'ijt, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e juu' ve'e tuxtún ku ve'e jidu'um tumtokimpayo'oy, ⁶ kux je'eda ve'e duyakyo'ydu je nuu'pun je mjayu maat je m'ayook kojtsnajxpatajka. Ax tats mits je'e ve'e xtuk'oo'kta je nuu'pun je jáyuda juu' ve'e ve'em játkidu, kux ve'eme'e duvinmátsjada.

⁷ N'amotunajxpatz atse'e je ayook jem joma ve'e je yojxpejtun. Jidu'umts atse'e nmotu:

—Ve'emam xa ve'e, Maja Vintsán, Nte'yam, mits xa ve'e nujom mka'mikujxp, tuvts mitse'e mtokimpayo'oy jets pyaatyp y'akeeguipt je'e ve'e juu' mitse'e mtuump mkajtsp.

⁸ Van'it tse'e je mumaktaaxk ángeles dutuktemvaach je apajkin jem je aampa xaaj ñi'kxm; yakmooy tse'e je aampa xaaj je kutojkun jetse'e je y'anin je jayu dutukyaktóyut.

⁹ Anañujoma tse'e je jayu ooy tyuntooydi. Ka'a tse'e vyinmayumpijtti, ka'a tse'e dumasookti je kyo'oy joojntykinda, ka'a tse'e je Nte'yam duyakmájidi duyakjaanchidi, vyinkojtspejtту tse'e je Nte'yam, juu' ve'e duka'mip je vuxtojtuk tsaachto'nun.

¹⁰ Van'it tse'e je mumugooxk ángeles dutuktemvaach je apajkin jem je na'a atsa'kip tánuk kyutojkun tsuujntkun kajxm. Van'it tse'e kyoo'tsikujx joma ve'e yakkutuk. Van'it

tse'e je jayu tyunnatyotstso'tspajkjidini je'e kajx ku ve'e ooy tyuntsaachpaatti, ¹¹ ax ka'ajyam tse'e dumasookti je kyo'oy too'da, vyinkojtspejttujyame'e je Nte'yam, juu' ve'e jem tsapjootm, je'e kajx ku ve'e chaachpaa'tta jetse'e pyo'otsta.

¹² Van'it tse'e je mutojtuk ángeles dutuktemvaach je apajkin jem Éufrates maja najootm; taatsnu tse'e je maja naaj jetse'e je too' duyaktaajnjidi joma ve'e ñáxtat je yakkutojkipatajk juu' ve'e tsoo'ndup jem joma ve'e je xaaj pyitsum.

¹³ Van'itts atse'e n'ix nutoojk je ko'oyjáyuvapta, je potya'av jo'n y'ixuvada, je'e tse'e písumdu jep je na'a ko'otyánukap y'ávup, jep je na'a atsa'kip tánuk y'ávup, jets jep je'e y'ávup juu' ve'e natyijjup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. ¹⁴ Ya ko'oyjáyuvapta tse'e je mújit nuja'vin dutoondup, je'e tse'e ñupítsumdu jetse'e duyaknay'amókajadat nujom pan pan jatye'e duyakkutojkjidup je jayu pan nuvinxupe'e to'k it to'k naxviijn chaanada jetse'e y'atso'oxtóndat ku ve'e dupaatnit je xaaj juu' ve'e ñupaajmtki je Nte'yam, juu' ve'e nujom duká'mikajxp. ¹⁵ Amotunaxta juu' ve'e je Jesucristo kyajtsp: “Tun to'mayji xa atse'e nmiinnuvat, ve'em ax jo'n je mee'tspa jye'ya ku ve'e je jayu dukanujava. Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e nakyujoojntykijidup jetse'e je vyit apaamduka dujayepta kux kadi ve'e ve'em y'itta ax jo'n je jayu juu' ve'e ijttup nuva'ajts axva'ajts jetse'e yakmu'ixta yakmupetta jetse'e cho'otyónda.” Jidu'um tse'e vya'añ.

16 Yaknay'amojkijidu tse'e je yakkutoj_kpataj_k jem je it juu' ve'e duxaa_j Armagedón. Hebreo aajts je'e ve'e.

17 Van'it tse'e je muvuxtojtuk ángeles dutuktemvaach je apajkin jem poj jootm. Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ayook jem maja tsaptajkm juu' ve'e jem tsapjootm, jem joma ve'e je Nte'yam je kyutojkun tsuujntkun. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—¡Távani xa ve'e tyunju kyatsju!

18 Van'it tse'e je vítsuk tyuntaa'pukni, je añu tyumpo'oni tyunmoo'tni, je añu tyumpajni tyuntsa'pxni, makk tse'e tyun'ojxini ya naxviijnit it; ni vin'ita xa ve'e je oix kyanaxy ve'em ax jo'n je'e ve'e ñajxy. ¹⁹ Je babilóniait ciudad, toojk viijnts je'e ve'e ñapyaajmjini ku ve'e y'ojxi; muja'vikajxtinu tse'e nujom je kajpun pan vinxup to'k it to'k naxviijn. Van'it tse'e je Nte'yam dujaa'myejts je babilóniait ciudad jetse'e duyaknáxut je tsaachpaatun juu' ve'e tyuknukejx je jyot'a'nun kajx. ²⁰ Kutokikajxnu tse'e nujom je kopk je keets jets je naax juu' ve'e jem maaxy naaj akojkm. ²¹ Kustajkiva tse'e je mújit taaxt jem tsajviinm jetse'e ñaxkadaaky je jayu ñi'kxm; toojk arroba naxyts je'e ve'e jyémutsa y'ijt to'k jaty. Vyinkojtspejt_tu tse'e je jayu je Nte'yam je'e kajx ku ve'e je taaxt makk ooy tyunyaktsaachijidini.

17

Ku yaktokimpayo'ynit je ñumájiva ko'otya'axap

¹ Van'itts atse'e xnumiijn nuto'k je ángeles juu' ve'e dujayeiptup tuy'it je vuxtojtuk apajkin, jets atse'e xnuujmi:

—Minu jets ats mitse'e ntuk'íxut vintso ve'e chaachpaatnit je ñumájiva ko'otya'axap juu' ve'e tsuunip jem maaxy nani'kxm. ² Je naxviijnit yakkutojkipatajk, ta tse'e je ko'otya'axap dutukmaattónnda juu' ve'e ka óyap; jets pan pan jatye'e joojntykidup yaja naxviijnit itukujx, ta tse'e ñatyukmo'okjada je kyo'oy je'e juu' ve'e tyoondup ku ve'e dupanajkxta je ko'otya'axap je tyoo'.

³ Van'itts atse'e je ángeles xyaknujx je Espíritu Santo je kyutojkun kajx jem vinva'ajts it kajxm. Jemts atse'e xyak'ix to'k je ta'axtajk dutuktsuuna to'k je tsapts na'a atsa'kip tánuk. Jem tse'e je tánuk tuknujakyux ñi'kxm kyojm may je ayook juu' ve'e je Nte'yam dvinškojtspejtp, vuxtojtuk kuvajkax jets majk vájax. ⁴ Je ta'axtajk, je tso'ojmk vit jets je tsapts vitts je'e ve'e jyajejpp; je oro, je tsújit tsaaj, jets je perlas, je'e tse'e natyuknaajktsojapajkjup. Jem tse'e kya'm dumats'it to'k je tuk'a'ooguin juu' ve'e tum je oro, ojtsts je'e ve'e maat juu' jatye'e axaa'kp jets je ko'otya'axap je tyo'nun.

⁵ Jempa tse'e vyimpókkum javyet to'k je ayook juu' ve'e jidu'um vaamp: “Je babilóniait ciudad, je ko'otya'axap juu' ve'e to'k ka'ajyji je naxviijnit jayu dutuk'ixp je kyo'oy je'e jets nujom juu' jatye'e axaa'kp ijtp yaja naxviijnit itukujx.” ⁶ Van'itts atse'e n'ix jets mookjup je'e ve'e je ta'axtajk, je Nte'yam je jyayu je ñuu'pune'e natyuknaajkmookju jets je'e jye'eda pan pan jatye'e yak-jay'oo'kjudu je'e kajx ku ve'e je Jesús je y'ayook

duyakva'kxtkti. Atuva atókits ats je'e ve'e ntun-tuktaajñ. ⁷ Van'itts atse'e je ángeles xnuujmi:

—¿Tyajxse'e atuva atoki xtuktáñ? Va'ants ats mitse'e ntuk'ixu pan ti je'e ve'e je ta'axtajk ñukajtsp jets je na'a atsa'kip tánuk juu' ve'e tyuktsuunip, je'e juu' ve'e vuxtojtuk kuvajkax jets majk vájax. ⁸ Je na'a atsa'kip tánuk juu' ve'e tux'ix, je'ets je'e ve'e ñukajtsp to'k juu' ve'e jémani joojntyki, ax ka'a tse'e uxyam y'uk'ijtni, ux'ook tse'e pyítsumut jep kaak jótup namka'anume'e vyintoki. Ax kuts je'e ve'e pyítsumut, xuputókits je'e ve'e tyándat je jayu juu' ve'e íxjudup, je jayu juu' ve'e yaja naxviijnit itukujx, juu' ve'e je xyaaj ka javyétap jep libro kujxp joma ve'e javyet ku ve'e ya it choo'ntk je xyaajta pan pan jatye'e xa'ma kajx joojntykidinup.

⁹ Uxyamts atse'e nnukótsut juu' ve'e je vijn je kejún chajkp jetse'e yakvinmótuvut. Je vuxtojtuk kuvajk, je'ets je'e ve'e ñukajtsp je vuxtojtuk tonun juu' ve'e je ta'axtajk tyuktsuunip. ¹⁰ Nay vanxúpjyam tse'e je kuvajkta, nuvuxtojtuk je yakkutojtkpada tsje'e ve'e ñukajtsp. Numugooxk je yakkutojtkpada, tats je'e ve'e vyintókida, to'k tse'e juu' ve'e uxyam yakkutojtkp, jets jado'k ka'anum tse'e yakkutuk. Ax ku tse'e je'e yakkutókut juu' ve'e kayakkutojtkpna, ka'a tse'e jek yakkutókut. ¹¹ Je na'a atsa'kip tánuk juu' ve'e joojntyki jetse'e uxyam kyoo'k'ijtni, je'e tse'e je mutoodojtuk yakkutojtkpa; kux myaátnavyaa'njup je'e ve'e je nuvuxtojtuk yakkutojtkpada, je'e kajxts je'e ve'e yakmachav ax jo'n nuto'k je'eda; ux'ookts je'e ve'e vyintókiyut.

12 'Je majk vaj juu' ve'e tux'ix, numajk je yakkutojktopadats je'e ve'e ñukajtsp juu' ve'e kayakkutojktupna; ax yakmo'odapts je'e ve'e jetse'e dumaatyakkutókut to'k hora je na'a atsa'kip tánuk. 13 Je numajk yakkutojktopada, kojtsmúkts je'e ve'e juu' dujayepta, myo'odapts je'e ve'e je kyutojkunda je na'a atsa'kip tánuk, 14 myaat'atso'oxtóndapts je'e ve'e pane'e yaktijp Carnero Onuk. Ax je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e tse'e amaadaagajadap, kux Vintsán je'e ve'e pane'e dunuvintsanikajxp je vintsantajkta, jets Yakkutojkpa je'e ve'e pane'e duyakkutojkjikajxp je yakkutojkpatajkta. Je'eda pan pan jatye'e ijtup je'e maat pane'e yaktijp Carnero Onuk, je Nte'yamts je'e ve'e vinkoojnjudu jetse'e yaaxuxjidi, to'k aaj to'k jootts je'e ve'e dutonda juu' ve'e je Nte'yam chajkp.

15 Van'itts atse'e je ángeles xjaa'knuujmi:

—Je maaxy naaj juu' ve'e tux'ix, joma ve'e chuuna je ko'otya'axap, je'ets je'e ve'e ñukajtsp je numay jayu, je may naax je may kajpun, je may aaj je may ayook. 16 Je numajk yakkutojkpa juu' ve'e je majk vaj ñukajtsp jets je na'a atsa'kip tánuk juu' ve'e tux'ix, je'e tse'e dumujot'ánjadap je ko'otya'axap jetse'e duyak'ayóvdat jetse'e nuva'ajts axva'ajts duyaktándat, jetse'e je ñ'ikx je kyopk duputso'tstinit. Juu' tse'e vintaamp, je'e tse'e yaknaxtooydinup. 17 Je Nte'yamts je'e ve'e pa'muxjudu jem jya'vin kajxmda je vinma'yun jetse'e ve'em dutóndat, je'e ve'e ku ve'e dukojtsmóktat jetse'e dumo'odat je kyutojkunda je na'a atsa'kip tánuk van'it paat ku ve'e tyónjut kyótsjut juu' ve'e je Nte'yam kyojts. 18 Je ta'axtajk

juu' ve'e tux'ix, je'ets je'e ve'e ñukajtsp je ciudad
juu' ve'e duka'mip je naxviijnit yakkutojkipada.

18

Ku je Babilonia vyintókinít

¹ Van'itts atse'e n'ix jetse'e jado'k je ángeles
chaa'n jem tsajviinm, ajajp atá'kxpts je'e ve'e, je'e
tse'e kadaak ooy je kutojkun maat; kujaj kutu'kx
tse'e ya naxviijnít it tyaañ. ² Van'it tse'e maakk
kyajts:

—¡Távani xa ve'e vyintókiní! ¡Távani je'e ve'e
vyintókiní je babilóníait ciudad! Távani tse'e jya-
jtñi to'k je it joma ve'e je ko'oyjáyuvap chaanada.
Jem tse'e ñay'amókajada nujom je jeyyva tánuk
juu' ve'e ka va'ajtsap jetse'e axaa'kp y'ixuvada.
³ Je'e kajx xa ve'e ve'em jyaty kuxe'e je jayu
juu' ve'e tsuunidup to'k it to'k naxviijn, je'e tse'e
tuñaxmo'okjada maat je tsaaydum pa'ajk naaj juu'
ve'e ijtp je babilóníait jayu je kyo'oy to'nun je
kyo'oy kojtsun. Jets je naxviijnít yakkutojkipatajk,
ta tse'e dutukmaattóna juu' jatye'e tum ka óyap,
tats je'e ve'e ooy tyunnaajkkumeenajada pan pan
jatye'e ajooydup atoo'ktup ka óyap.

⁴ Van'itts atse'e n'amotunajxy jado'k je ayook
jem tsapjootm juu' ve'e vaan:

—Tukva'kva'atsta je babilóníait ciudad, mii'tsta,
pan pan jatye'e ats je njáyuda, ve'em tse'e je tyokin
mkatukpaa'tjadat jetse'e xkamaattsaachpaa'ttat,
⁵ kux ta ve'e je tyokin tyunkuma'yini jem tsajvi-
inm paat jets ta ve'e je Nte'yam dujaa'myéts
je kyo'oy to'nunda je kyo'oy kojtsunda. ⁶ Je
Nte'yam tse'e duyaktsaachpaattinup je jayu juu'

ve'e tsuunidup jem babilóniait cyiudaaj kajxm, ve'em tse'e yaktsaachpaatjidinit ax jo'n je babilóniait jayu je viijnk jayu duyaktsaachpaatti jo'n. Tukkuvejtjidinupts je'e ve'e amuts je kyo'oy je'e juu' jatye'e tudutonda tudukotsta, makk aa'k tse'e chaachpaattinit. ⁷ Tsaachpaattinup tse'e kuxe'e ñamyájajada jetse'e ñatyukkatákajada je Satanás. Jidu'um tse'e vinyinmayda: “Je yakkutojkpa jo'nts uu'me'e n'ijtumda, ka'a xa uu'me'e ax jo'n je ku'aa'k ta'axtajk, ni je vin'ita tse'e nkatsaachvinma'yumdat.” Jidu'um tse'e vinyinmayda. ⁸ Je'e kajx tse'e tun to'mayji je chaachto'nun jyéjinit, oo'ktinup tse'e je jayu jem ciudad kajxm, yaaxtinup tse'e ooy je tsaachvinma'yun kajx, jéjinup tse'e je yooj je pa'am, nextokyajxtinupts je'e ve'e je ciudad. Ve'em tse'e yaktoondinit kux makk je'e ve'e je Nte'yam, juu' ve'e pa'muxjidinup je chaachpaatunda.

⁹ Je naxviijnít yakkutojkpada juu' ve'e tyukmaattoendu tyukmaatkojststu juu' ve'e tum ka óyap jetse'e dupanajkxta je ko'oy too' juu' ve'e tuk'ixjudu, ñuya'axtaps je'e ve'e ku ve'e du'ixtat jets tooynupe'e je ciudad, ¹⁰ jékumji ve'e tyándat, je'e ve'e cha'kidup kux ku ve'e dumaatssaachpaattinit. Jidu'um tse'e vya'andat:

— ¡Ayooov, ayooov xa ve'e miits je mjootta pan pan jatye'e tsuunidup jem babilóniait cyiudaaj kajxm, mnumájidup xa miitse'e tum'itta! Tun to'mayji xa ve'e tavyinkumoka je mtsaachpaatunda — jidu'um tse'e vya'andat.

¹¹ Je'eda pan pan jatye'e ajooydup atoo'ktup yaja naxviijnít itukujx, ñuya'axtaps je'e ve'e kux ka'a ve'e y'uk'ijttinit pan pane'e jo'yuxjadap juu'

jatye'e tyoo'ktup. ¹² Jeme'e je oro jets je plata, je tsújit tsaaj jets je perlas, je oojoyit lino vit jets je seda vit, je tso'ojmk vit jets je tsapts vit. Jempa tse'e nujom pan vinxup je pa'ajk xoo'kpa kup jets je marfil paamduk, je tsújit kup jets je bronze, je pojxun jets je mármol, ¹³ je canela jets je viijnk muxo'ojkin, je poom jets je mirra, je pa'ajk xoo'kpa naaj jets je tsaaydum pa'ajk naaj, je olivos aceite, je harina jets je trigo, je jaach je kaaj jets je carnero, nay ve'empa je carro jets je joyutoompada. Je jayu paat tse'e dujayepta jetse'e dutoo'ktat. ¹⁴ Jidu'um tse'e dunukótstat je jayu juu' ve'e tsuunidup jem ciudad kajxm:

—¡Ka'a xa ve'e x'ukjajejptini je o'yin juu' ve'e ooy mtuntsojja'vidup tuy'it, ni je vin'ita tse'e xkoo'kjajejptinit je y'oy je'e je chújit je'e juu' ve'e mjajejptup tuy'it!

¹⁵ Je'eda pan pan jatye'e ajooydup atoo'ktup maat ya paamduk jetse'e tudutukkumeentákada je ciudad, jékumji tse'e tyándat, je'e ve'e cha'agadap ku ve'e dumaattsaachpaa'ttat. ¹⁶ Nuya'axtap tse'e jetse'e vya'andat:

—¡Ayooov, ayooov xa ve'e je'e je jyootta je jáyuda juu' ve'e tsuunidup tuy'it jem ciudad kajxm! Ve'em xa je'e ve'e tuy'itta ax jo'n je ta'axtajk juu' ve'e je oojoyit lino vit natyukxojxjup maat je tso'ojmk vit jets je tsapts vit jetse'e ñatyuknaajktsojupukju je oro, je tsújit tsaaj, jets je perlas. ¹⁷ ¡Tun to'mayji tse'e tủyvintokikux nujom juu' ve'e tuy'it jem ciudad kajxm!

Nujom je barco je ñuvintsanda maat je tyoom-patajka jets je jayu juu' ve'e pyatsaamdud jets

juu' ve'e ajooyva atoo'kpa najxtup tajkidup jem maaxy najootm, jékumjits je'e ve'e tyándat. ¹⁸ Ku ve'e du'ixta je jok ku ve'e je ciudad tyoy, jidu'um tse'e makk vya'andat:

—¿Ti kajpun tse'e jado'k ve'em ijt ax jo'n je ciudad?

¹⁹ Van'it tse'e je naax ñatyukxakvájukjadat jetse'e yaaxp tsaachvinmaayp jidu'um vya'andat:

—¡Ayooov, ayooov xa je'e ve'e je jyootta je jáyuda juu' ve'e tsuunidup tuy'it jem ciudad kajxm! Je jyoojntykin kajx xa ve'e kyumeentajkidi nujom pan pan jatye'e je barco dujayejptup. ¡Tun to'mayji tse'e tuyvintokikux nujom juu' ve'e tuy'it jem ciudad kajxm! —jidu'um tse'e vya'andat.

²⁰ Ax tukxoonduktats miitse'e je ciudad, miitsta, pan pan jatye'e jem tsapjootm jets je va'ajts joot jáyuda, je Nte'yam je kyukátsivada jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajкта, kux ku xa ve'e je Nte'yam dumooynit je tsaachpaatun je jayu juu' ve'e ka óyap juu' dutoondup jetse'e chaanada jem ciudad kajxm, je'e tse'e tyukkuvejttinup juu' miitse'e tumyaktoojnjada ka óyap.

²¹ Van'it tse'e to'k je makk ángeles dukaajyuk to'k je tsaaj juu' ve'e ve'em ax jo'n to'k je maja paan taak, jetse'e dukakvippi jem maaxy najootm, jetse'e vyaajñ:

—Jidu'um xa ve'e kyutókinít je babilóniait ciudad, ni je vin'ítats je'e ve'e kyoo'kyak'íxnuvat.

²² Ni je vin'ita tse'e jem ciudad kajxm kyoo'kyak'amotunajxnít je arpa kov, je trompeta ukpu je viijnk xooxun, ka'a tse'e y'ukyak'amotunajxnít jets jeme'e je jayu jyuts, ²³ ka'a tse'e jem je tya'kxpa

y'ukta'kxnit, ni je vin'ita tse'e je navyajkjuva kyoo'kyak'amotunajxnit jem ciudad kajxm. Ve'em tse'e jyátut ñáxut óyame'e dunumájada tuy'it jem naxviijnit it kajxm je jayu juu' ve'e ajooydup atoo'ktup jem babilóniait cyiudaaj kajxm. Ax je jayu juu' ve'e tsuunidup tuy'it jem ciudad kajxm, je'e tse'e duvin'aa'ndu je maayk kajx je jayu juu' ve'e tsuunidup tuy'it to'k it to'k naxviijn.

²⁴ Je jayu juu' ve'e tsuunidup tuy'it jem babilóniait cyiudaaj kajxm, je'e tse'e duyak'oo'ktu je Nte'yam je jyayu maat je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, je'e tse'e duni'kxmidu ku ve'e y'oo'kti je jayu pan pan jatye'e tsuunidup to'k it to'k naxviijn.

19

¹ Van'itts atse'e n'amotunajxy jets jidu'ume'e jem tsapjootm je numay jayu makk vya'anda:

jYakmaja yakjaancha tse'e je Nte'yam y'ijtnit,
je'e juu' ve'e je majin jets je kutojkun ooy
dutunjayejpp jetse'e xyaktsookumdi,

² kux tuv xa je'e ve'e tyokimpayo'oy jets vintso ve'e
dupaa'ty du'akeega!

Ta tse'e dupuujmja je tsaachpaatun je ñumájiva
ko'otya'axap juu' ve'e je naxviijnit jayu
duyakma't ku ve'e dutukpuk je kyo'oy too',
je Nte'yame'e tutyukkuvetju kuxe'e duyak'oo'kti
je Nte'yam je myutoompada je
myupajkpada.

³ Van'it tse'e vyaandinuva:

—¡Yakmaja yakjaanča xa ve'e je Nte'yam y'ijtnit! Ni je vin'ítats je'e ve'e je ciudad kyajojk'atúvat.

⁴ Van'it tse'e je nu'ii'px maktaaxk mújit jáyuda jets je numaktaaxk joojntykivada je vyiiinda je y'aajta dutukpaatti je it juu' ve'e jem je Nte'yam vyinkojkm jetse'e duvinja'vidi duvintsa'kidi je Nte'yam, juu' ve'e tsuunip jem kutojkun tsuujntkun kajxm. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Amén. ¡Yakmaja yakjaanča tse'e je Nte'yam y'ijtnit!

⁵ Van'it tse'e yak'amotunajxy to'k je ayook juu' ve'e vaamp jem joma ve'e je kutojkun tsuujntkun: Miiista, je Nte'yam je myutoompada je myupajkpada, je mújit je muutskit, oñukótsada jets vinjávada vintsa'agada uu'm je nNte'yamamda.

Ku je Jesús dupákut je jyáyuda

⁶ N'amotunajxpatš atse'e je ayook ax jo'n numay je jayu kukyajtsti jo'n, ve'em ax jo'n je maja naaj makk tyun'uu'ts tyuntinun jets ve'em ax jo'n je añu tyumpu'u tyunmaa't. Jidu'umts atse'e n'amotunajxy:

¡Yakmaja yakjaanča xa ve'e je Nte'yam y'ijtnit! Ta xa ve'e yakkutojk'ukvaanni je Maja Vintsán, je nNte'yamamda, juu' ve'e nujom duka'mikajxp.

⁷ Va'an duxoojntkumda, va'an du'oyja'vimda, va'an duyakmájimda duyakjaanchimda, kux je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, ta tse'e je xaaj dupaatni jetse'e dupajknit je jyáyuda. Ta tse'e je jyayu ñay'apaamdukajada ax jo'n je kiixuta'ax juu' ve'e yaa'vyakuvaamp.

8 Ta tse'e yakmo'oda jetse'e ñatyukxóxjadat je oojyit lino vit, va'ajts puk, ajajp ata'kxp. Jidu'umts atse'e n'amotunajxy. Je'e ve'e ku ve'e ñaxyóxjadat je oojyit lino vit, je'ets je'e ve'e je y'oy je'e juu' ve'e tudutonda tudukotsta je Nte'yam je jyayu.

9 Van'itts atse'e je ángeles xnuujmi:

—Javyetu ya'a: “Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e ijttinup je'e maat pane'e yaktijp Carnero Onuk, ijttinupts je'e ve'e je'e maat ve'em ax jo'n je yaa'vyajkpa je ñuyaa'y dumaatkáy dumaat'uu'k.”

Jets atse'e xnuujmi:

—Juu'ts atse'e nkajtsp, je Nte'yamts je'e ve'e je y'ayook.

10 Van'itts atse'e n'ukvinkoxkteni je ángeles jets atse'e kunvinja'vi kunvintsa'ki. Ax jidu'umts ats je'e ve'e xnuujmi:

—Kadi ve'em mjátuka. Je Nte'yam xa atse'e nmutuump nmupujkp, ve'em ax jo'n miitse'e je Nte'yam xmutonda xmupakta, mits jets je m'utsta je m'ajchta maat je m'utsta je mtsa'ada juu' ve'e to'k aaj to'k joot dujaanchja'vidup je kats je ayook juu' ve'e je Jesucristo yaktaan, je Nte'yam mits vinjava vintsa'aga —jidu'umts atse'e xnuujmi.

Ax je'eda pan pan jatye'e du'ava'nidup je kats je ayook juu' ve'e je Jesucristo yaktaan, ka je y'avintso vinma'yunapts je'e ve'e kyojtstup, je Espíritu Santo je'e ve'e je vinma'yun moojyjudup jetse'e ve'em kyótstat.

Je'e juu' ve'e dutuktsuunip je poo'p caballo

11 Van'itts atse'e n'ix je tsapjootmit it y'ava'ach. Jem tse'e to'k je poo'p caballo. Pan tse'e

tuktsuunijup, je'ets je'e ve'e xyaaĵ Pane'e Dukutyoomp Juu' ve'e Kyajtsp, nay ve'empa, Pane'e Tyúvam je Jyáyuvin je Jyoojntykin. Tuvts je'e ve'e tyokimpayo'oy jetse'e duyakvintoki pan pan jatye'e je Nte'yam dutso'oxpajktup.

¹² Ve'emts je'e ve'e je vyiijn y'ajaj y'atu'kx ax jo'n je jan'ayee'nst. Jem tse'e kyuvajkm may je corona dumaada, jetse'e jem to'k je ayook javyet dujayep juu' ve'e je'ejyji ñuja'vip. ¹³ To'k tse'e je xox dujayep juu' ve'e je nuu'pun ooy tumpaatu. Je'e pane'e dutuktsuunip je poo'p caballo, je'ets je'e ve'e xyaaĵivap Je Nte'yam je Kyats je y'Ayook.

¹⁴ Jem tse'e pyamétsjada je tsapjootmit atso'ox toompada, natyukxojxjudupts je'e ve'e je oojyit lino juu' ve'e poo'p jets va'ajts, je poo'p cabállots je'e ve'e tyuktsuuniduvap. ¹⁵ Ax je'e pane'e vintoo'vajkijidup, jepts je'e ve'e y'avup pyítsum to'k je jajpax tsojx juu' ve'e tyukmaada'akup pan nuvinxupe'e je jayu chaanada to'k it to'k naxviijn, jetse'e maĵk duyakkutojkjadat, ve'eme'e dutokimpayo'oydat jetse'e dumo'odat je maĵk tsaachpaatu juu' ve'e je Nte'yam yakjéjip je jyot'a'nun kajx, je Nte'yam, juu' ve'e nujom duka'mikajxp.

¹⁶ Jem tse'e vyit kajxm jets pyokyajxm javyet ya ayook: “Yakkutojkpa Juu' ve'e Duyakkutojkjikajxp je Yakkutojkpatajk”, jets “Vintsán Juu' ve'e Dunuvintsanikajxp je Vintsantajk”.

¹⁷ Van'itts atse'e n'ix to'k je ángeles juu' ve'e jem ténip joma ve'e je aampa xaaj, jidu'um tse'e dunuujmi nujom je jeyyva tánuk, maĵk tse'e vyaajñ:

—Nay'amókadada jets numinda je Nte'yam je

myaja a'ox. ¹⁸ Mtso'otstape'e je yakkutojkpa je chu'utsta, je tojpatajk je vyintsán je chu'utsta, je ñumájiva jayu je chu'utsta, je caballo tsu'utsta maat pan pan jatye'e tuktsuunijidup, anañujoma je jayu je chu'utsta, je naspaka jáyuda jets je joyutoompa jáyuda, je mújit je muutskit.

¹⁹ Van'itts atse'e n'ix ñay'amókajada je na'a atsa'kip tánuk jets je naxviijnit yakkutojkpatajkta maat je jyáyuda. Je'e kajx tse'e ñay'amojkijidi kux myaat'atso'oxtonuvaandupe'e je'e pane'e dutuktsuunip je po'o'p caballo jets je y'atso'ox toompada. ²⁰ Yakmajtsts je'e ve'e je na'a atsa'kip tánuk, nay ve'empa je'e juu' ve'e natyijjup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, je'e juu' ve'e je mújit nuja'vin dumasook je na'a atsa'kip tánuk kajx. Je mújit nuja'vin kajx tse'e dvin'uu'n je jáyuda pan pan jatye'e namyasookjudu jetse'e yakpaajmjadat je na'a atsa'kip tánuk je y'ixta'nun jetse'e dvinja'vidi dvintsa'kidi je y'apamnax. Je na'a atsa'kip tánuk jets je'e juu' ve'e natyijjup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, joojntyk tse'e yak'avíppidini joma ve'e je jaajn tyoy maat je azufre, juu' ve'e to'k viijn ijtp ax jo'n je maaxy naaj. ²¹ Ax je jyáyuda, je jajpax tsojx tse'e tyukyak'oo'ktu juu' ve'e jep je'e y'avup písump pane'e je caballo dutuktsuunip. Ax nujom tse'e je jeyyva tánuk kyooxjidi je chu'utsta.

20

Je miijl joojnt

¹ Van'itts atse'e n'ix nuto'k je ángeles jem tsapjootm cha'a'n. Jem tse'e dumats'it je

avaatsun juu' ve'e duyak'avaatsp je jot juu' ve'e va'ajts kaak, jetse'e jem dumats'ijtpa to'k je maja cadena. ² Je ángeles tse'e je cadena dutuktsoom je na'a ko'otyánukap, je jujpit tsaan, juu' ve'e yaktijpap ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta, je Satanás. Miijl joojnt tse'e tsum duyak'ij. ³ Jepe'e jótup du'avippi jetse'e duyaknu'atojkpejt, jetse'e duyaktaandi je ixta'nun maat, ve'em tse'e ni pana dukayak'ava'atsut je jot. Ve'em tse'e yaktuujn jetse'e dukavin'aa'nut je naxviijnit jayu. Ku ve'e miijl joojnt je it ñáxut, van'it tse'e yakmukéjat jetse'e yak'itumo'ot vee'n.

⁴ Van'itts atse'e n'ix je kutojkun tsuujntkunda. Jemts atse'e n'ix chaanada pan pan jatye'e je kutojkun yakmooydu jetse'e tyokimpayo'oydat. N'ixpats atse'e je'e je jyootta je jya'vinda pan pan jatye'e yakyukpojxtu je'e kajx ku ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook je jayu duvaajnidi jets je'e kajx ku ve'e je tuvakojsun dupaamdi je Jesús kajx. Je jáyuda, ka'ats je'e ve'e duvinja'vidi duvintsa'kidi je na'a atsa'kip tánuk ukpu je y'apamnax jetse'e kyanamyasookjidi jetse'e je na'a atsa'kip tánuk je y'ixta'nun yakpaajmjadat jem vyimpókkum ukpu jem kya'm. N'ixts atse'e jets joojntykpajktinuva je'e ve'e jetse'e je Cristo dumaatyakkutojkti miijl joojnt. ⁵ Muto'k je joojntykpajkunts je'e ve'e ku je'e ve'e jyoojntykpajktinuvat. Je viijnk oo'kpada, ka'ats je'e ve'e jyoojntykpáktat, van'itnume'e ku ve'e miijl joojnt je it ñáxut. ⁶ jXoon jets va'ajts xa je'e ve'eda pan pan jatye'e joojntykpajktinuvap je muto'k joojntykpajkun! Ka'ats je'e ve'e yakpámdat joma ve'e je jayu chaachpaattinit

xa'ma kajx, tee'tajktats je'e ve'e y'íttat, je'e tse'e dumutóndap dumupáktap je Nte'yam jets je Cristo, ve'eme'e dumaatyakkutóktat miijl joojnt.

⁷ Ku ve'e miijl joojnt je it ñáxut, van'it tse'e je Satanás yakmukéjat joma ve'e nu'atojkepét tuy'it, ⁸ jetse'e pyítsumut jetse'e je jayu dūvin'aa'nnavat jado'k nax to'k it to'k naxviijn, ve'em je Gog ve'em je Magog, jetse'e dūvomókut je jyayu jetse'e y'atso'oxtóndat. Ve'emts je'e ve'e ñumáyada ax jo'n je po'o juu' ve'e jeja maaxy napa'ayi. ⁹ Nujom vinxup ya naxviijnit it myaja viijna, jem tse'e choo'ndi jetse'e ñay'amojkijidi jetse'e dunaa'vitti jetse'e duyaknaa'tojkti jem joma ve'e y'itta je Nte'yam je jyáyuda, jeme'e kajpun kajxm juu' ve'e je Nte'yam chajkp. Ax je Nte'yam tse'e je jaajn jem tsapjootm duyaktsoo'n jetse'e duyaknaxkadaaky jetse'e duyaknaxtokyajxti je jáyuda, ve'em je Gog ve'em je Magog. ¹⁰ Jets je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta, je'e juu' ve'e je jayu dūvin'aa'ndu, yak'avíppinuts je'e ve'e joma ve'e je jaajn tyoy maat je azufre juu' ve'e to'k viijn ijtp ax jo'n je maaxy naaj, jem joma ve'e yak'avíppidini je na'a atsa'kip tánuk jets je'e juu' ve'e natyijjup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Jem tse'e chaachpaattinit xa'ma kajx.

Ku je jayu yaktokimpayo'ynit jem je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm juu' ve'e maj jets poo'p

¹¹ Van'itts atse'e n'ix to'k je kutojkun tsuujntkun juu' ve'e maj jets poo'p. Je'e pane'e jem tsuunip, jemts je'e ve'e vyinkojkm ya tsajmit it jets ya naxviijnit it ve'emji tyoki, ka'a tse'e du'ukpaattini joma ve'e y'íttat. ¹² Van'itts atse'e n'ix je

oo'kpatajkta, je mújit je muutskit, je'e tse'e je Nte'yam dUVinténidup. Van'itts atse'e n'ixpa to'k je libro yak'aye'pva'kxy, jetse'e yak'aye'pva'kxpa jado'k je libro joma ve'e javyétap je jayu je xyaajta pan pan jatye'e joojntykidinup xa'ma kajx. Ve'em tse'e je oo'kpatajk yaktokimpayo'ydi pan vintso ve'e juu' tudutonda tudukotsta oy ka'oy, ve'em ax jo'n javyétap y'it je'e kajxta. ¹³ Jem tse'e y'ijtti nujom je oo'kpatajkta, je'e maat tse'e juu' ve'e oo'ktu jem maaxy najootm, ve'em tse'e anañujoma yaktokimpayo'ydi to'k jado'k pan vintso ve'e juu' tudutonda tudukotsta oy ka'oy. ¹⁴ Ku ve'e ve'em tyoojnji kyojtsji, ka'a tse'e je jayu y'uk'oo'ktinit. Ax je jayu juu' ve'e yakpaamdu joma ve'e je maja jaajn tyoy maat je azufre, jem tse'e chaachpaattinit xa'ma kajx. Ve'em xa je'e ve'e je tsaachpaatun ax jo'n je jayu mumejtsk nax kuy'aa'k. ¹⁵ Jem tse'e yak'avíppidini pan pan jatye'e je xyaajta ka javyétap jep libro kujxp joma ve'e javyétap je xyaajta pan pan jatye'e xa'ma kajx joojntykidinup.

21

Je nam tsajp je nam naax

¹ Van'itts atse'e n'ix je nam tsajp je nam naax, kux ya muto'k tsajp jets ya muto'k naax, kutókinuts ya'a ve'e. Ka'a tse'e y'uk'ijtni je maaxy naaj. ² Ats, je Juan, n'ix atse'e je kunuu'kx ciudad, je nam Jerusalén, jemts je'e ve'e tsapjootm kyadaaky, jeja je'e ve'e je Nte'yam vyinkujk chaa'n, apaamdukani ve'e vye'na ax jo'n to'k je kiixuta'ax juu' ve'e tuñaajk'óyaja

tuñaajkpaadaja ku ve'e yaa'vyakuva'añ. ³ Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ayook jem tsapjootm chaa'n, jetse'e makk vyaajñ:

—Je Nte'yam maat tse'e je jayu uxyam jyoojntykini ax jo'n je jayu to'k jaajn to'k tajk jyoojntykada jo'n, je'e tse'e je jyáyuda. Je Nte'yam, viinmts je'e ve'e y'ijtnit je'e maatta jetse'e je jayu duNte'yamidinit. ⁴ Je Nte'yam tse'e yakkeekuxjedinup nujom je vyinnaajta, ka'a tse'e y'uk'oo'ktinit, ka'a tse'e y'ukyaaxtinit, ka'a tse'e y'uktsaachvinmaaydinit, ka'ava tse'e ti pa'am y'uk'ijtnit, kux nujom juu' jatye'e tuy'it tujyeja, távanits je'e ve'e ñajxkúx.

⁵ Van'it tse'e vyaajñ je'e pane'e dutuktsuunip je kutojkun tsuujntkun:

—Atse'e nam mpuump nujom juu' jaty.

Vaampa tse'e jidu'um:

—Javyetu ya'a kux tuva kats xa ya'a ve'e, to'k aaj to'k joot tse'e yakjaanchjávat.

⁶ Van'itts atse'e xnuujmi:

—Távanits je'e ve'e tyunju kyatsju. Ats xa je'e ve'e ku ve'e je it choo'ntk, atsts je'e ve'e ku ve'e tyonkajxjinit kyojtskajxjinit nujom juu' jaty, atsts je'e ve'e ax jo'n je A jets je Z. Pan pan xa ve'e taatsip, atsts je'e ve'e ntuk'oo'kup nunve'emji je mo'tpa naaj juu' ve'e joojntykinyajkp. ⁷ Pan pan tse'e maadaakp, nujomts ya'a ve'e je o'yin dujayejpnit, atsts je'e ve'e je Nte'yam, atsts je'e ve'e je n'ónuk. ⁸ Ax je'eda pan pan jatye'e ats maat kanapyaajmjudup kux je naxviijnit joojntykine'e nuyojk chojktup, pan pan jaty atse'e xka-jaanchja'vidup, atse'e xkajotmooydup, pan pan jatye'e axaa'kp juu' jaty dutoondup dukojtstup,

je jayu duyak'oo'ktup, ko'oyyaa'yapta, je maayk dutoonkidup, duvinja'vidup duvintsa'kidup juu' ve'e ka je Nte'yamap, pan pan jatye'e taayidup, je'e tse'e yakpaamdinup joma ve'e je maja jaajn tyoy maat je azufre. Jem tse'e chaachpaattinit xa'ma kajx.

Je nam Jerusalén

⁹ Van'itts atse'e xnumiijn nuto'k je nuvuxtojtuk ángeles juu' ve'e dujayeiptup tuy'it je vuxtojtuk oro apajkin juu' ve'e ojts maat je tsaachto'nun, jets atse'e xnuujmi:

—Minu jets ats mitse'e ntuk'ixut je jáyuda juu' ve'e ijttup jye'e pane'e yaktijp Carnero Onuk.

¹⁰ Van'itts atse'e je ángeles xyaknujkk je Espíritu Santo je kyutojkkun kajx joma ve'e to'k je maja kopk. Jemts atse'e xtuk'ix je nam Jerusalén, je kunuu'kx ciudad, jeme'e tsapjootm chaa'n, jeme'e je Nte'yam vyinkojkm. ¹¹ Kyujajpy kyutu'kxp tse'e je ciudad je Nte'yam je myajin kajx, ve'eme'e y'ajaj y'atu'kx ax jo'n je tsújit tsaaj tyu'kx myátsuk, je jaspe tsaaj jo'n, tukke'xnajxpe'e ax jo'n je cristaajl. ¹² Je ciudad, vídutats je'e ve'e ñaa'pátsa kajxm paat, jets makmejtsk viijn je y'aak. Ax joma jaty tse'e je y'aak, jeja tse'e to'k jaty je ángeles tyena. Jem tse'e aka'a kajxm yukja'a je xyaajta to'k jaka'a jaty je israeejlit jayu. ¹³ Toojk tse'e je y'aak jem joma ve'e je xaaj pyítsum, jatoojkpa tse'e je y'aak jem joma ve'e je xaaj tyaka, jets jatoojk jatypa tse'e je y'aak nooxki nooxki. ¹⁴ Makmejtsk tse'e je tsaaj juu' ve'e je naa'páts tyuktsuunip. Jem tse'e yukja'a je numakmejtsk kukátsiva je xyaajta.

Je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'ets je'e ve'e je kyukátsivada.

¹⁵ Je ángeles juu' atse'e xmukojts, jem tse'e to'k je oro kijpxun dukap'it, je'e ve'e tyukkijpx je ciudad, je y'aak, jets je ñaa'páts. ¹⁶ Ku ve'e dukijpx je ciudad, nay vanxup tse'e yana ax jo'n myaja viijniva. Tyukkijpx tse'e je ángeles je y'ooro kijpxun je ciudad. Mugooxk mókupx jakojkm legua jo'n tse'e kyijpx; akijpxa ve'e yana, jetse'e myaju viijna, jetse'e kyajxma. ¹⁷ Van'it tse'e dukijpx je ñaa'páts, ii'px maktojt xajtukts je'e ve'e kyajxma. Vanxup tse'e pyítsum maat je ángeles kyanoox, ve'em ax jo'n yaja naxviijn je jayu juu' dukijpxta jo'n.

¹⁸ Je ñaa'páts, tum je jaspe tsaajts je'e ve'e tukpats; jets je ciudad, tum je oorots je'e ve'e. Ve'emts je'e ve'e kye'ex ax jo'n je ixun juu' ve'e va'ajts tukke'xnajxp. ¹⁹ Joma ve'e je naa'páts choo'nduk, je'e tse'e tyukyak'o'yidu tyukyakpaadidu nujom juu' jatye'e tsújit tsaaj. Je jaspe tsaaj je'e ve'e myaat je muto'k, je zafiro tsaaj tse'e je mumejtsk, je ágata tsaaj tse'e je mutoojk, je esmeralda tsaaj tse'e je mumaktaaxk, ²⁰ je ónice tsaaj tse'e je mumugooxk, je cornalina tsaaj tse'e je mutojtuk, je crisólito tsaaj tse'e je muvuxtojtuk, je berilo tsaaj tse'e je mutoodojtuk, je topacio tsaaj tse'e je mutaaxtojtuk, je crisoprasa tsaaj tse'e je mumajk, je jasinto tsaaj tse'e je mumakto'k, je amatista tsaaj tse'e je mumakmejtsk. ²¹ Juu' ve'e je makmejtsk naa'páts aka'ada, makmejtsk je peerlats je'e ve'e pum. To'k jaty tse'e je ciudad je y'aka'a, kakto'k perlas pumts je'e ve'e. Je ciudad too' juu' ve'e dunumájip, tum je oorots je'e ve'e.

Ve'emts je'e ve'e kye'ex ax jo'n je ixun juu' ve'e va'ajts tukke'xnajxp.

²² Ka'a atse'e n'ix je maja tsaptajk, kux je Maja Vintsán, je Nte'yam, juu' ve'e nujom duká'mikajxp, je'e jets je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, yakvinja'vidup yakvintsa'kidupts je'e ve'e jem nujom ciudad kajxm. ²³ Je ciudad, ka'ats je'e ve'e vyinkopka jetse'e kyujajjut kyuta'kxjut je aampa xaaj je aampa po'o, kux je Nte'yam jets je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e je myajin kajxta tse'e je ciudad yakkuaj yakku'u'kx. ²⁴ Je jáyuda juu' ve'e íttap jeja naxviijnit itukujx van'it, yakkuajjap yakku'ta'kxtapt je'e ve'e, jetse'e je naxviijnit yakkutojcpatajk duyaknajkxtat jem ciudad kajxm je'e je y'o'yinda. ²⁵ Ka'ats je'e ve'e yak'aka'at xuujun je ciudad je y'aka'ada; ka'a tse'e jem je it kyoo'tsat. ²⁶ Yaktuknunajkxtap tse'e je y'o'yin jets je vyintsa'kin pan nuvinxupe'e je jayu chaanada to'k it to'k naxviijn. ²⁷ Ni je vin'ita tse'e jem kyatákat juu' ve'e ka va'ajtsap, ni ka'a tse'e pan pan jatye'e axaa'kp juu' jaty dutoondup dukojtstup, ni je'e juu' ve'e je jayu duvin'aa'ndup, je'ejyji ve'e tákadap pan pan jatye'e je xyaajta javyet jep libro kujxp joma ve'e javyet je xyaajta pan pan jatye'e xa'ma kajx joojntykidinup. Je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'ets je'e ve'e je lyibro.

22

¹ Van'itts atse'e je ángeles xtuk'ix to'k je maja naaj juu' ve'e joojntykinyajkp, va'ajts tse'e tyukke'xnajxkúx ax jo'n je cristaajl; je Nte'yam jets je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, jeja joma

ve'e je kyutojkun tsuujntkunda, jéjats je'e ve'e je maja naaj cha'a'n. ² Jem too' kojkm juu' ve'e dunumájjip jets jem maja napa'am, jem tse'e yee'k je kup juu' ve'e je joojntykin duyajkp. Makmejtsk nax je'e ve'e tya'ma vinjoojnt, vimp'o' je'e ve'e tya'ma. Jets je y'aajy, toompts je'e ve'e jetse'e je jayu yaktuksóyat pan nuvinxupe'e je naax je kajpun. ³ Ka'a tse'e jem y'ítut juu' ve'e ko'oy nukotsa. Jemts je'e ve'e ciudad kajxm y'itta je kutojkun tsuujntkun joma ve'e chaanada je Nte'yam jets je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, jem tse'e vyinjávajadat vyintsa'agajadat je myutoompada je myupajkpada, ⁴ jem tse'e je vyijn je y'aaj du'íxtat jetse'e je'e je xyaaj javyet dujayéptat jem vyimpókkum. ⁵ Ka'a tse'e jem je it cho'oat, ka'a tse'e jem je ta'kxpa chókjadat ukpu je aampa xaaj pan pan jatye'e jem tsaanadap, kux je Nte'yam, je Maja Vintsán, je'e tse'e kujajjadap kuta'kxjadap. Yakmo'odap tse'e je jayu je kutojkun jetse'e xa'ma kajx yakkutojktinit.

Támani ve'e je xaaj ku ve'e je Jesucristo myiinnuvat

⁶ Van'itts atse'e je ángeles xnuujmi:

—Tyúvam xa ya'a ve'e ya kats. To'k aaj to'k joot tse'e yakjaanchávat. Je Maja Vintsán, je Nte'yam, je'e tse'e dvinma'yunmooyp je y'ayook kojtsnajxpatajkta, je'ets atse'e xkejxp jets atse'e je jyayu ntuk'íxtat ntuknujávadat pan juu' ve'e tsojkji tónjup kótsjup —jidu'umts atse'e je ángeles xnuujmi.

⁷ Jidu'um tse'e je Jesucristo vya'añ:

—¡Tsojkji atse'e nmiinnuvat!

¡Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e dukutyoondup je Nte'yam je kyats je y'ayook juu' ve'e javyet yap nak kujxp!

⁸ Ats, je Juan, n'ix nmotu ats ya'a ve'e. Ku atse'e n'ix nmotu, van'itts atse'e je ángeles n'ukvinkoxkteni juu' ats ya'a ve'e xtuk'ix jets ats je'e ve'e kunvinja'vi kunvintsa'ki. ⁹ Ax jidu'umts ats je'e ve'e xnuujmi:

—Kadi ve'em mjátuka. Je Nte'yam xa atse'e nmutuump nmupujkp, ve'em ax jo'n miitse'e je Nte'yam xmutonda xmupakta jo'n, mits maat je m'utsta je m'ajhta jets je m'utsta je mtsa'ada maat je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, nujome'e pan pan jatye'e dukutyoondup juu' ve'e javyet yap libro kujxp. Je Nte'yam mits vinjava vintsa'aga.

¹⁰ Xnuujmivats atse'e jidu'um:

—Ka'a tse'e yu'uts xyak'ítut je Nte'yam je kyats je y'ayook, je ayook juu' ve'e javyet yap nak kujxp, kux támani je'e ve'e jetse'e tyónjut kyótsjut.

¹¹ Je'eda pan pan jatye'e dutoondup dukojtstup je kyo'oy je'e, va'an tse'e dujaa'któna dujaa'kkótsta je kyo'oy je'e; je'e pan pan jatye'e dutoondup dukojtstup je tyuv je'e, va'an tse'e dujaa'któna dujaa'kkótsta je tyuv je'e; pan pan jatye'e je va'ajts aaj je va'ajts joot dujajejptup, va'an tse'e je Nte'yam dujaa'kpanajkxta va'ajts aaj va'ajts joot.

¹² Jidu'um tse'e je Jesucristo vya'añ:

—Amotunaxta, tsojkji atse'e nmiinnuvat, van'itts atse'e to'k jado'k nmooynit juu' ve'e tukkadaakjudup pan vintso ve'e dupaa'ty du'akeega juu' ve'e tudutonda tudukotsta oy ka oy.

¹³ Ats xa je'e ve'e ku ve'e je it choo'ntk, átsyamts je'e ve'e ku ve'e tyonkájjut kyojtskáxjut nujom

juu' jaty, ats tse'e too'vajkp, ats tse'e ux'ook, atsts je'e ve'e ax jo'n je A jets je Z —jidu'um tse'e vya'añ.

¹⁴ Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je vyit tudupojpo'o'pada, ve'emts je'e ve'e y'o'yixjadat jetse'e duja'kxtat je kuputaajm juu' ve'e je joojn-tykin duyajkp jetse'e tyakadat joma ve'e je ciudad je y'aka'ada. ¹⁵ Myujékumadaps je'e ve'e je ciudad pan pan jatye'e axaa'kp juu' jaty dutoondup dukojtstup, je maayvada, je ko'oyyaa'yapta, je yakjaju'oo'kpada, pan pan jatye'e duvinja'vidup duvintsa'kidup juu' ve'e ka je Nte'yamap, pan pan jatye'e dutsojktup je taay jetse'e tyaayiduva.

¹⁶ Van'itts atse'e je Jesús xjaa'knuujmi:

—Ats, je Jesús, ta atse'e je n'aangeles nkex jetse'e ats je njayu ya'a dutuk'ixtat dutuknujavadat. Atsts je'e ve'e je yakkutojkpa David je tyaamt je y'aa'ts, atsts je'e ve'e je chaan je kyooj. Atsts je'e ve'e ax jo'n je maja maatsa juu' ve'e ta'kxp matskp jetse'e japna pyitsum.

¹⁷ Jidu'um xa ve'e vya'añ je Espíritu Santo maat je Jesucristo je jyáyuda:

—Miinni to'k aaj.

Pan pan tse'e du'amotunajxp, va'an tse'e duva'añu:

—Miinni to'k aaj.

Pan pan tse'e taatsip, va'an tse'e dumiinni. Pan pan tse'e dutsojpk, va'an tse'e ve'emji du'uu'ku je tsoxk naaj juu' ve'e je joojnntykin duyajkp.

¹⁸ Nujom pan pan jatye'e du'amotunajxtup je Nte'yam je y'ayook juu' ve'e javyet yap nak kujxp, nvaajnjidupts atse'e jidu'um: Pan pan xa ve'e duyaknuyojkip ya kats ya ayook, je Nte'yamts je'e ve'e pa'muxjup je tsaachto'nun juu' ve'e javyet

yap nak kujxp. ¹⁹ Jets pan pan tse'e dupajkip
juu' ve'e javyet yap nak kujxp, pajkuxjup tse'e je
Nte'yam je'e je xyaaj juu' ve'e jep libro kujxp joma
ve'e javyet je xyaajta pan pan jatye'e xa'ma kajx
joojutykidinup, ka'ats je'e ve'e y'itut jem kunuu'kx
ciudad jootm. Je libro joma ve'e je xyaaj javyet
y'itta pan pan jatye'e xa'ma kajx joojutykidinup
jets je ciudad, yaknukojtstup tse'e yap nak kujxp
juu' atse'e njaayp.

²⁰ Je'e pan ya'a ve'e du'ava'nip, jidu'um tse'e
vaya'añ:

—Tyúvam xa je'e ve'e, tojkji atse'e nmiinnuvat.

Nay ve'ems atse'e nvaampa: —Amén. Miinni
to'k aaj, Maja Vintsán Jesús.

²¹ Je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je'ets mi-
itse'e anañujoma mkunoo'kxjadap xa'ma kajx.
Amén.

**Ya'a tse'e je nam kojstán juu' ve'e je
Nte'yam_ xyaktaajnjimdu je nMaj
Vintsánamda Jesucristo kajx
New Testament in Mixe, Totontepec (MX:mto:Mixe,
Totontepec)**

copyright © 1989 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Totontepec Mixe, (Mixe, Totontepec)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Totontepec [mto], Mexico

Copyright Information

© 1989, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixe, Totontepec

© 1989, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

47d09f80-22d6-55c5-b9e5-a04a59e3169e